

Nukissiuutinik atuineq 2023

Imarisai

1. Paasissutissat naatsut	3
2. Nukissiuutinit atukkat	4
3. Nukissiorfiit pisorta qarfinnut innaallagiamik kissamillu pilersuinerat	7
3.1 Innaallagiamik tunisassiorneq	7
3.2 Ungasianit kiassarnermik tunisassiorneq	10
3.3 Pisorta qarfinnut kissamik tunisassiorneq tamakkerlugu	13
4. Nukissiuutinit pingaarnernik tunisassiorneq	15
4.1 Imminut pilersornerup annertussusaa	16
5. Ataavartumik tunngaveqartumik nukissiaq il.il.	17
6. Nukissiuutinit atuineq tamakkerlugu	18
6.1 Angallanneq	23
6.2 Inuussutissarsiortit tunisassiorlut	24
6.3 Niuernermik aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiortit	26
6.4 Angerlarsimaffiit	28
7. Drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq	29
8. Nukissiuutit akii	34
9. Nukissiuutinit naatsorsuinerit inernerit 2023	35
10. Taaguutit nassuiaataallu	38
11. Kalaallit Nunaanni kisitsisit pingaarnernit aamma naatsorsuinerlut tunngaviusut	44

Saqqummersitamik iluarsaassineq

Siullermik saqqummersinneqartarsimasut eqqarsaatigalugit saqqummersitaq una iluarsaassinnertaqarpoq. 2004-2022 kisitsisit iluarsaanneqarlutik.

Mittarfeqarfinniit paasissutissat pissarsiat malillugit timmisartunut Kalaallit Nunaata, Danmarkip aamma Savalimmiut avataanut ingerlaartunut orsersuisarneq ilanngunneqarsinnaalerpoq. Tamatuma kingunerisaanik Kalaallit Nunaata iluani angalanernut orsussamik jet A-1 /petroliumik atuineq iluarsineqarpoq annikillisinneqarluni.

Nukissiorfiit atuisunut suliffeqarfinnut akigisaqartarnerminnut immikkoortiterinerata iluarsaanneqarsimanerata kinguneranik innaallagiamik, imermik kiassarnermullu atuinerit suliffeqarfinnut agguassimanerata iluarsaanneqarpoq.

Suliffeqarfiit Diesel Fuel Arctic-imik (DFA) atuinerat iluarsaanneqarpoq. Mittarfeqarfinnit Kangerlusuarmi suliffeqarfiit DFA-mik atuinerat nalunaarsorneqarsinnaalersimammat, kisitsisit paasissutissat tunngaviusut suliffeqarfinnut atuisunut immikkoortiterneqarsinnaalersimapput. Mittarfeqarfiit gasoliamik paasissutissaataat Narsarsuarneersut Narsarsuarmi gasoliamik atuisunut aamma Mittarfeqarfiup nammineq atorsimasaannut immikkoortinneqarsinnaalerput.

Gasoliamik, benzinamik, petroliumik aamma flaskegasinik (LPG) suliffeqarfiit atuiffiusut iluarsaanneqarput. Nukissiuutinit atuinerlut oqaluttuarisaanermi paasissutissat misissoqqissaarneri, suliffeqarfinnik amerlanerusunik ilanngussineq akileraarutinit naatsorsuutinit ilanngussaqaarneruneq allallu iluarsaassinerlut tunngaviupput.

Naatsorsueqqissaartarfimmit ilimagineqarpoq 2025-mi iluarsaassinerup naammassinissaa. Iluarsaassineri tulluuttumi angallannermit, najugaqarfinnit aamma angerlarsimaffinnit nukissiuutinit atuinerit immikkut suliarineqassapput. Saqqummersitami uani kisitsisit 1990-imiit 2023-mut kisitsisit suliarineqarput, ukiut 2019-miit 2023-mut immikkut suliarineqarlutik.

1. Paasisutissat naatsut

Nukissiuutininik atuiniviit 3,4 pct.-imik qaffapput

2023-mi nukissiuutininik atuineq 9.976 TJ-usimavoq 2022-mi nukissiuutininik atuinermut sanilliullugu 3,4 pct.-imik qaffasinneruvoq, 2022-mi nukissiuutininik atuineq 9.646 TJ-usimavoq. Nunap iluanitolianik atuineq tamakkiisumik 3,7 pct.-imik qaffassimavoq.

Silap pissusaa tunngavigalugu nukissiuutinit atukkanik iluarsineq 5,8 pct.-imik qaffassimavoq

Nukissiuutininik atuiniviit saniatigut silap pissusaa tunngavigalugu nukissiuutinit atukkanit iluarsinerit Naatsorsueqqissaartarfimmit aamma suliarineqarput, Silap pissusaa nalinginnaasumit allaanerusimagaangat silap pissusaa nalinginnaasoq tunngavigalugu nukissiuutinit atukkanik iluarsisoqartarpoq. Taamaasilluni ineriartornermi allannguutit ersersinneqartarlutik. 2023-mi silap pissusaa tunngavigalugu nukissiuutininik atuineq 10.232 TJ-usimavoq, 2022-mut sanilliullugu 5,8 pct.-inik annertunerulluni.

Nukissiuutiliorneq pingaarneq annertusivoq nammineq pilersorneq annikillisioq

2023-mi Kalaallit Nunaanni nukissiuutiliorneq 1.805 TJ-usimavoq, 2,1 pct.-imik annertusisimalluni. Nukissiuutiliorneq annerpaaq erngup nukinga atorlugu aamma eqqakkanit pisarpoq. Kalaallit Nunaanni nammineq pilersorneq 17,6 pct.-imut apparsimavoq ukioq sioqqullugu 17,9 pct.-iusimasoq. 2023-mi nukissiuutiliornerup pingaarnerup annertusisimanagera aamma nammeneq pilersornerup annikillisimanagera, avataanit ikummatissanik atuinermut annertusisimanagera pissutaavoq. Avataani ikummatissanik atuinermut qaffasinnerusimanagera pissutaalluni nukissiuutinit nammineq pilersuinermit atuinermut saniliussinermi 2023-mi nukissiuutinit nammineq pilersuinermit atuineq appasinnerulersimavoq.

Innaallagiamik pilersuineq annerpaaq nukissiuutinit ataavartunit pisarpoq

2023-mi Nukissiorfiit innaallagiamik tunisassiornera annerpaataa, tassa 82,3 pct.-ia imermik nukissiornermit pivoq. Nukissiorfiit katillugit 2.101 TJ-mik innaallagissamik tunisassiorsimavoq. 2023 aallarnerfigalugu Nukissiorfiit mittarfeqarfinni, Narsarsuarmi Kangerlussuarmilu, innaallagiamik kissamillu pilersuineq ingerlatilerpaat.

Drivhusgassinik aniatitsineq annertusivoq

Nukissiuutinit atuinernit drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq tamarmiusoq 2023-mi 3,7 pct.-imik annertusivoq, 609.117 ton CO₂-ækvivalentiulluni. 1990-imut sanilliullugu 2023-mi silaannarmik mingutsitsineq 2,5 pct.-imik appasinneruvoq.

2. Nukissiuutinit atukkat

2023-mi Kalaallit Nunaanni nukissiuutinit atukkat 9.976 TJ-upput. 2022-mut sanilliullugit 3,4 pct.-imik annertunerullutik, taamani atuineq 9.646 TJ-uvoq. Nukissiuutinit atuinerup qaffanneranut, sanaartormeramik suliaqarnerup annertusinera tamatumunnga pissutaanerpaavoq, kisianni aamma pisortat kiffartuussinerat aamma aalisarneq pissutaataapput.

Nukissiuutinit atukkat 2023-mi 17 pct.-imik 1990-imut sanilliullugit qaffassimapput. 1990-imi Kalaallit Nunaanni oliat imerpalasut kisimik atornerqarput eqqakkat atorlugit kissamik pilersitsineq annikitsoq eqqaasanngikkaani, taakkulu 1992 sioqqullugu kisitsisitigut paasissutissaatigineqanngillat. 1990-imi nunap iluanit ikummatissat 8.527 TJ-mik annertutigisut atornerqarsimapput 2023-mi 8.216 TJ-usimasut.

Tabel 1. Nukissiuutinit atukkat aamma silaannaap pissusaanut naleqqussarluni atukkat

	2016	2019	2020	2021	2022	2023
	TJ					
Nukissiuutinit atukkat katillugit	8.527	8.595	9.002	8.982	9.646	9.976
Nunap iluanit ikummatissat ...	8.527	7.055	7.386	7.359	7.919	8.216
- Gasolia	7.490	5.106	5.730	5.949	6.363	6.581
- Motorbenzin	318	795	796	834	810	839
- Jet A-1/petroliu	696	485	399	389	571	612
- Diesel Fuel Arctic	-	170	170	170	162	169
- LPG/flaskegas	13	3	3	3	3	3
- Flybenzin	-	2	0	1	2	1
- Fuelolia	-	485	279	4	-	-
- Spildolia	9	9	9	9	9	9
Ataavartumik	...					
tunngaveqartumik nukissiaq il.il.		1.540	1.616	1.623	1.727	1.761
- Eqqakkat	106	103	102	88	76
- lmermit nukissiorneq	-	1.434	1.513	1.521	1.639	1.684
Silaannaap pissusaanut naleqqussarluni atukkat						
Nukissiuutinit atukkat katillugit	8.450	8.867	9.040	9.188	9.668	10.232

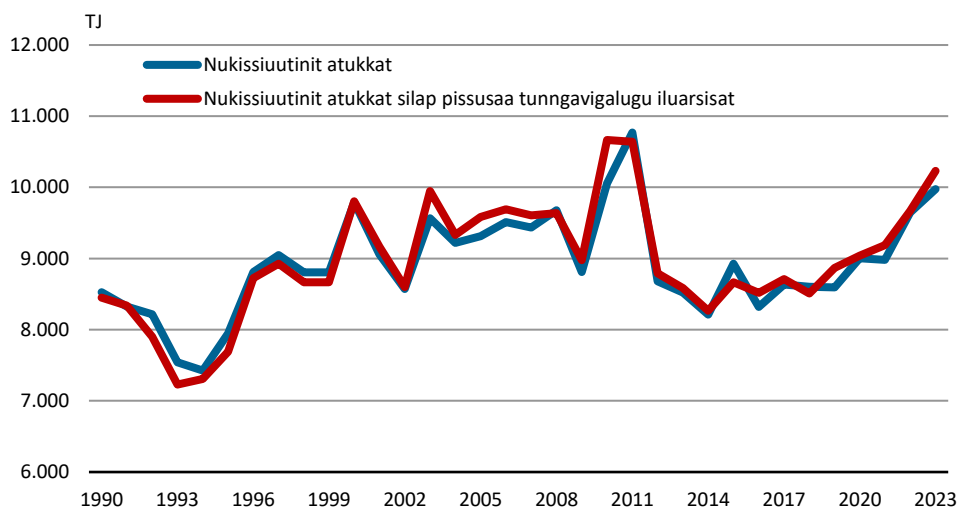
Malugiuk: Eqqakkat pinngortitamit arrortinneqarsinnaasut aamma pinngortitamit arrortinneqarsinnaanngitsut immikkoortinneqarput, arrortinneqarsinnaasut kisimik nukissiuutitut piujuartussatut naatsorsuutigineqarput. Taamaakkaluartorli "ataavartumik tunngaveqartumik nukissiaq il.il." ilanngunneqarsimapput. Eqqakkanik ikuallaaneq drivhugassinik silaannarmik mingutsisarnera pissutaalluni, mingutsitsinerumt pissutaasutut mingutsitsinerumt nalunaarsuinerumt ilanngunneqarput.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1ACT>

Ukiumi qaammatsiutit tunngavigalugit nukissiuutit atornerqartut nalunaarsorneqarsimasut tassaapput nukissiuutinit atukkat tamarmiusut. Ineriartorneq ersarinnerusumik saqqummersinniarlugu atuineq silap pissusaa tunngavigalugu iluarsiiisoqartarpoq ukiumi nalinginnaasumi silap qanoq issimanera eqqarsaatigalugu.

Nukissiuutinit atuineq silap pissusaa tunngavigalugu iluarseereernermi 2023-mi 10.232 TJ-usimavoq. 2022-mut sanilliullugu 5,8 pct.-imik qaffasinneruvoq. 1990-imut sanilliullugu nukissiuutinit atuineq silap pissusaa tunngavigalugu iluarseereernermi 17 pct.-imik qaffasinneruvoq.

Titartagaq 1. Nukissiuutinit atukkat aamma nukissiuutinit atukkat silap pissusaa tunngavigalugu iluarsisat

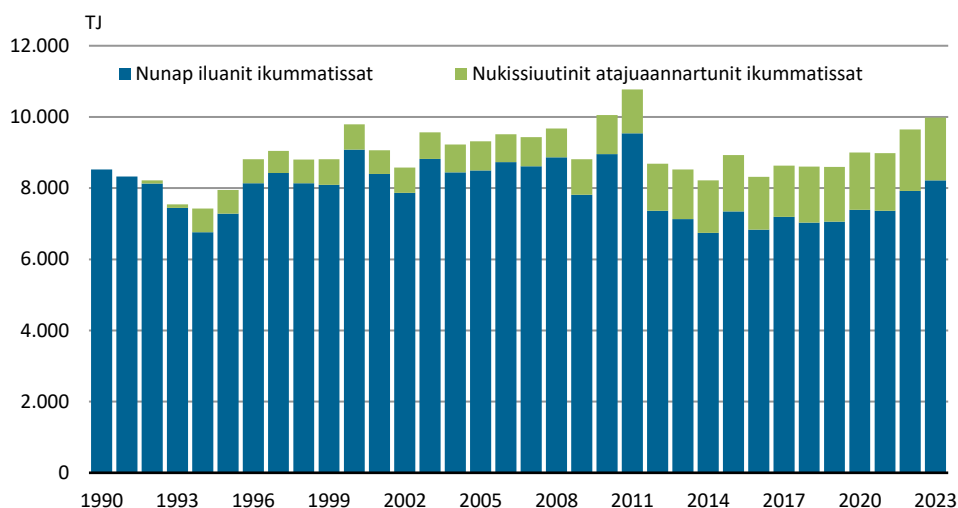

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1ACT>

1990-imiilli nukissiuutinit atukkat appartarlutillul qaffattarsimapput. Inuiaqatigiinni aningaasaqarnikkut pissuseq, ukiup nillersimanera kiassimaneralu, aatsitassarsiornermi qanoq pisoqarsimanera malillugit ingerlasimavoq. Minnerunngitsumik imeq atorlugu nukissiuutit sunniteqarsimapput nukissiornermi gasolia annertoorujussuarmi atorunnaarsissimmamagu.

2023-mi nukissiuutinit atuneq tamarmiusoq 1990-imut sanilliullugu 17 pct.-iinnarnik qaffasinneruvoq. 1990-imi nunap iluanit ikummatissanit taamaallaat atuisoqarpoq, 2023-mi nukissiuutinit atukkat tamarmiusut 17,6 pct.-ii ataavartumik tunngaveqartumik nukissiuutinit (imeq atorlugu nukissiorneq aamma eqqakkat atorlugit nukissiorneq) pineqarput

Titartagaq 2. Nukissiuutit atorneqartut nunap iluanit ikummatissanut aamma nukissiuutinit ataavartunit assigisaannullu nukissiuutinit immikkoortillugit

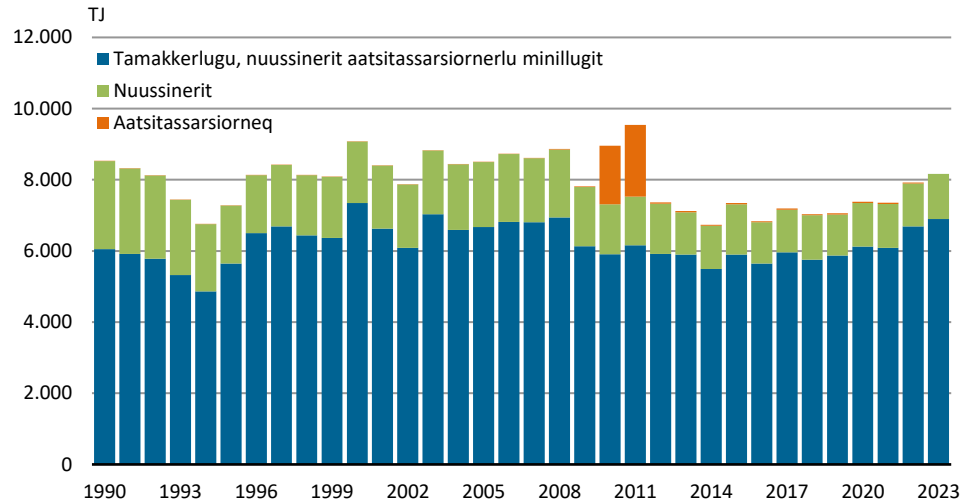

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1ACT>

1989-imi eqqakkat atorlugit ataavartumik tunngaveqartumik nukissiuutit atorneqalerput 1993-imilu imeq atorlugu nukissiorfeqalerluni. Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani (Nummut pilersuisumi) imeq atorlugu nukissiorfik annertusineqarnera iluatigalugu anginerusumik nukissiuutinit ataavartunik

pilersuisoqalerpoq. Tasiilami, Narsami/Qaqortumi, Sisimiuni aamma Ilulissani imeq atorlugu nukissiorfiit pilersinneqarneri ilutigalugit aamma nukissiuutunik ataavartunik pilersuineq annertusineqarpoq. Imeq atorlugu nukissiuutunik tunisassiorqalerma, innaallagiamik aamma kissamik tunisassiornermi gasolia annertoq atorneqassaarpoq. 2010-mi 2011-milu Kalaallit Nunaata kitaani assigiinngitsuni pingasuni tallimanilu oliasiorneq pissutaallutik ukiuni taakkunani nunap iluani ikummatissat atorneqarnerat qaffarujussuarpoq.

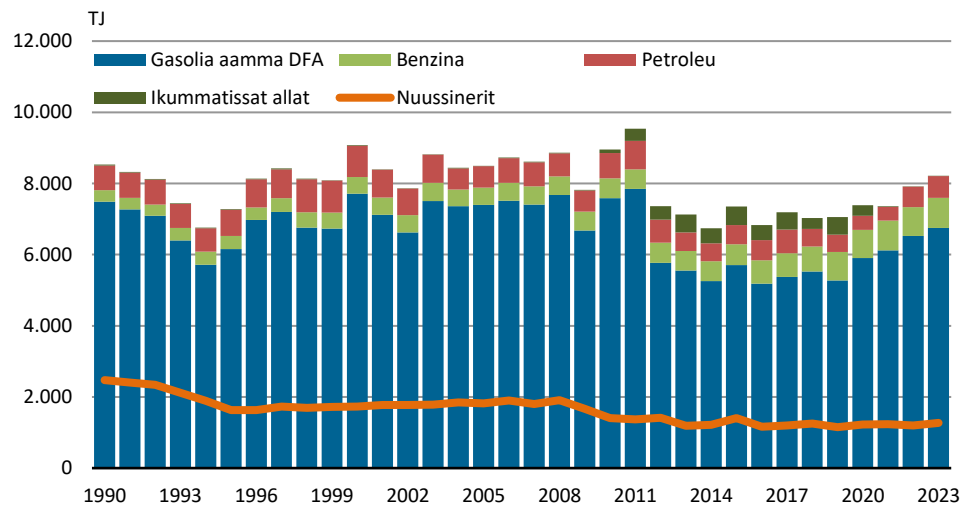
Titartagaq 3. Nunap iluanit ikummatissanik atuineq

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1ACT>, aatsitassarsiorneq aamma aatsitassanik misissueqqissaarneqer tunisassiorlutik inuussutissarsiorlutun ilanngunneqarpoq.

Nunap iluanit ikummatissat tassaapput; gasolia, benzina, petroliu, Diesel Fuel Arctic (DFA-mik taaneqartartoq), flybenzin, fuelolia, spildolia aamma flaskegassi.

Titartagaq 4. Nunap iluanit ikummatissanik atuineq, suunerinut immikkoortillugit

Malugiuk: Motorbenzina aamma timmissartunut benzina benzinamut ilaapput. ikummatissat allat tassaapput fuelolia, spildolia aamma flaskegasi. Titarnermi takuneqarsinnaavoq nunap iluanit ikummatissat innaallagiamik aamma kissamik tunisassiornermi nuussinerni (konverteringssektor) atorneqartartut.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1ACT>

Gasolia ikummatissanit tamanit atorneqarnerpaajuvoq. Gasoliamut ilaapput motorgasolia aamma artisk gasolia. Taakku nukissiornermi innaallagiamik aamma kissamik tunisassiornermi atorneqartarput, ukununga kissamik nuussinernut atorneqartarlutik; angerlarsimaffiit, paaqqinnittarfiit,

inuussutissarsiorfiit, suliffissuit kissannissannut taakku saniatigut angallassinernut assartuinernullu motorgasolia aamma gasolia atorneqartarput. 2023-mi gasoliamik atuineq 3,4 pct.-imik qaffassimavoq. Titartakkami 4-mi titarneq tassaavoq gasolia aamma DFA nukissiornermi atorneqartartup annertussusaat.

Flybenzina timmisartunut qulimiguulinnullu atorneqartarpoq, silaannakkut angallassinernut aamma assartuinernut.

Petroliu tassaapput jet A-1 aamma petroliu. Taakku annermik timmisartumut ikummatissatut atorneqartarput kisianni aamma kiassarnermut atorneqartarput.

DFA kiassarnermut aamma biilinit assigisaanullu ingerlatitsissutitut atorneqartarpoq. DFA Kangerlussuarmi akiginiarneqartarpoq gasoliamut taarsiullugu. Upernavimmi aamma Qaanaami DFA artisk oliamik akullugu (affaa) aamma akigineqartarpoq. Taamatut akoorineq issittumut tulluarsarneruvoq, illoqarfiit avannarpasinnerpaat marluk issittumut tulluarsakkanik oliamik pisiassaqalerput. Akoorinermili DFA gasoliatut nalunaarsorneqartarpoq.

Oliat oqimaatsut IFO-30, IFO-180 aamma HFO-380 fueloliamik taaneqartarput. Taakku ikummatissaapput kinertut, umiarsuarnut anginerusunut, kilisaatinut assigisaanullu atorneqartarput. 2020-miit Polaroilip fuelolia Kalaallit Nunaannut eqqutissaarpaa. 2021-mili peqqumaatini pigisanit annikitsumik atuisoqarsimalluni.

Flaskigassi (LPG) suliffissuarni, sanaartornerni sanaartorfigissaanernilu aamma kiassarnermut, nerisassiornermut ingerlatitsissutitullu atorneqartarpoq. 1990-imiilli flaskegassimik atuineq appariartorusaarsimavoq.

3. Nukissiorfiit pisorta qarfinnut innaallagiamik kissamillu pilersuinera

Nukissiorfiit innaallagiamik, imermik aamma kissamik Kalaallit Nunaanni pilersuisuupput. Mittarfeqarfilli Narsarsuarmi aamma Kangerlussuarmi pilersuineq 2022 ilanngullug ingerlappaat mittarfeqarfinnilu Qaarsumi, Kulusummi aamma Nerlerit Inaanni pilersuineq suli ingerlappaat.

3.1 Innaallagiamik tunisassiorneq

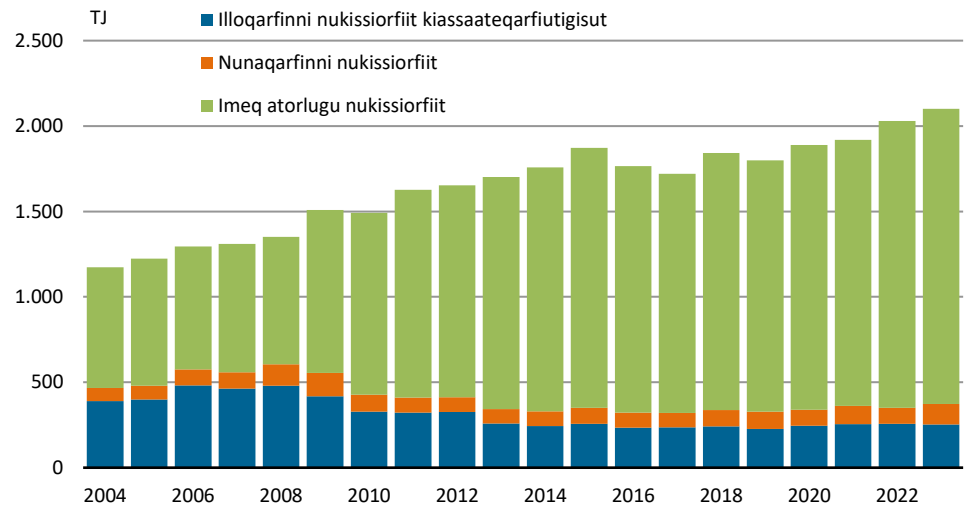
2023-mi Nukissiorfiit innaallagiamik 2.101 TJ-mik tunisassiorput. 2022-mut sanilliullugu tamanna 3,5 pct.-imik annertuneruvoq. Narsarsuarmi Kangerlussuarmilu 2023 allarnerfigalugu Nukissiorfiit innaallagiamik kiassamillu pilersuisunngorput.

Nunaqarfinni innaallagissiorfiit aamma illoqarfinni kiassaateqarfiit innaallagiamik tunisassiorput gasolia atorlugu, taamaattumillu taakku oliamik ingerlasutut naatsorsuutigineqarput.

Imeq atorlugu nukissiorfinni sapusiaq atorlugu imermik katersaq imermik nioqqutissiornermut naqitsineq angisooq atorlugu kaavittorsuinut kuutsinneqartarpoq. Kaavittorsuit, ermup sarfarneranik ingerlatinneqartut generatorinut innaallagiamik tunisassiorput atapput.

2023-mi nunaqarfinnit innaallagissiorfinni 119 TJ tunisassiarineqarpoq, illoqarfiit kiassaateqarfiini 253 TJ imermillu nukissiorfinnit 1.729 TJ tunisassiarineqarluni. 2009-miilli olia atorlugu tunisassiorneq appariartorsimavoq imeq atorlugu nukissiuutinik atuineq annertusisimanera pissutaalluni. 2008-mi Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani imermik nukissiuutip allineqarnerata kingorna imermik nukissiorneq annertusivoq aamma 2010-mi Sisimiuni 2012-imilu Ilulissani nutaanik imeq atorlugu nukissiorfeqalernera, oliamik atuinerup annikillineranut pissutaaqataapput.

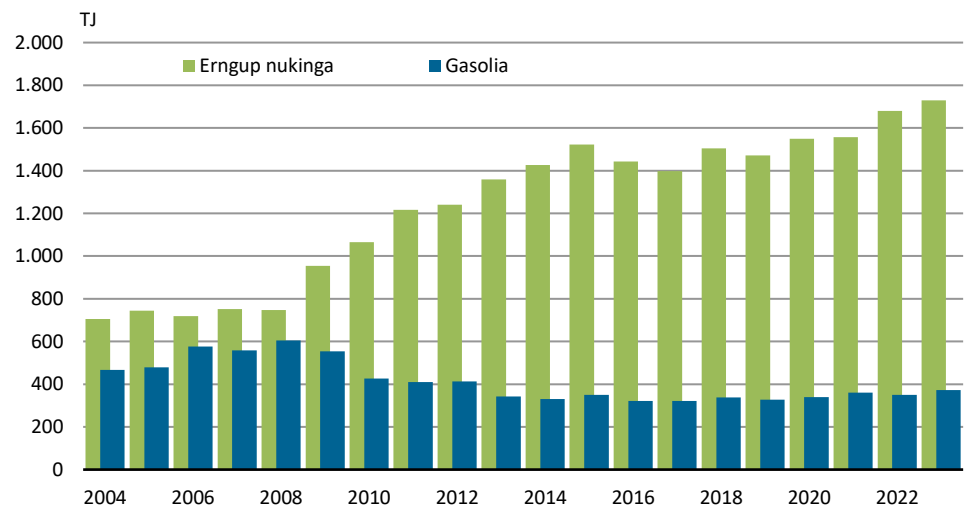
Titartagaq 5. Innaallagiamik tunisassiorneq, tunisassiornermi atorneqartunut immikkoortillugit

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

2023-mi innaallagiamik tunisassiornerup 17,7 pct.-ia, 372 TJ, gasolia atorlugu tunisassiarineqarsimavoq. Imeq atorlugu innaallagiamik tunisassiorneq tunisassiornerup 82,3 pct.-ianik annertussuseqarpoq. 2022-mi imeq atorlugu innaallagiamik 1.729 TJ-usimavoq, 2022-mut sanilliullugu 2,9 pct.-imik annertunerusimalluni.

Titartagaq 6. Innaallagiamik tunisassiorneq, ikummatissanut atorneqartunut immikkoortillugit

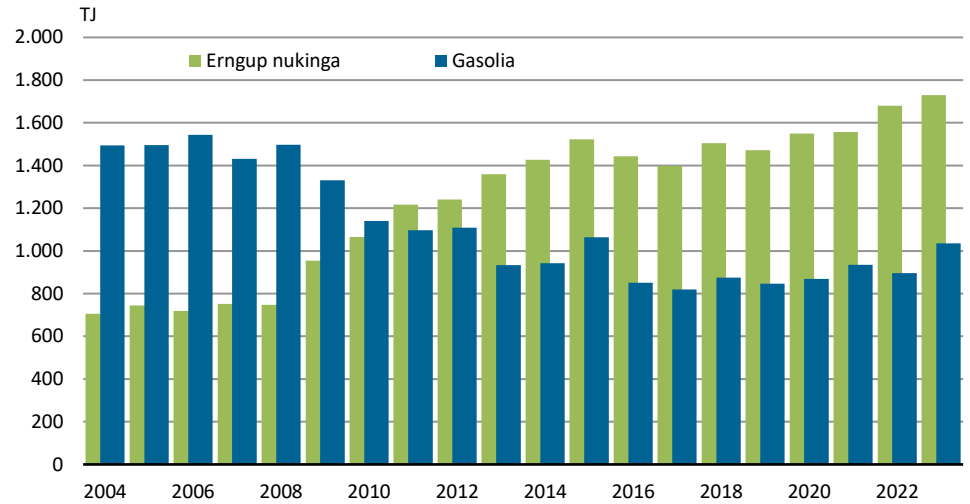
Najoqqutaq: Nukissiorfiit

1990-ikkut aallartinneranni innaallagiamik tunisassiornermik gasolia atorneqarnerpaajusimavoq. 1993-imi imeq atorlugu nukissiuuteqalernissaa

tikillugu 100 pct.-imik gasolia atorlugu Nukissiorfiit innaallagiamik tunisassiornerat.

Imeq atorlugu nukissiuuteqalernerup kingorna imeq atorlugu innaallagiamik annertusiartuinnarsimavoq, tassunga tunngatillugu titartagaq 7 takuuk. 2023-mi ikummatissanik atuinermit Nukissiorfiit innaallagiamik imeq atorlugu tunisassiornerat 62,5 pct.-iusimavoq.

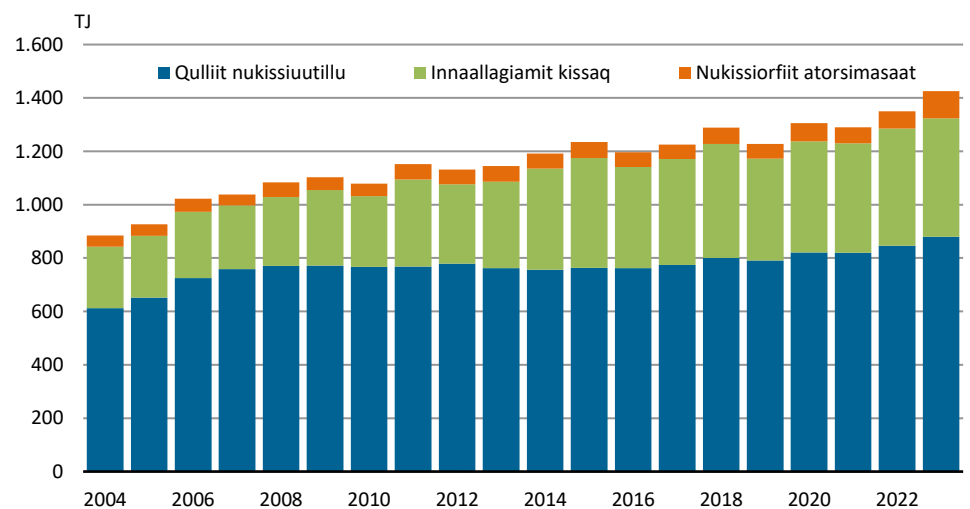
Titartagaq 7. Innaallagiamik pilersuinermit ikummatissanik atuneq

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

2023-mi Nukissiorfiit innaallagiamik qullernut, nukissiuutitut aamma kissamut sarfatortunut, namminerlu nukissiornerminnut atugaat ilanngullugu innaallagiamik 1.426 TJ-usimavoq. Taakkunannga Nukissiorfiit atorsimasaat 102 TJ-uvoq, 879 TJ qullernut aamma nukissiuutitut atuisunut ingerlasimalluni. Innaallagiamik atorlugu kissamut atorneqarsimasoq tamakkerlugu 445 TJ-uvoq, taakkunannga innaallagiatortumut kissamut qaminneqarsinnaasumut 234 TJ aamma kiassarnermut innaallagiatortumut ataavartumut 211 TJ atorneqarsimapput.

Titartagaq 8. Nukissiorfiit innaallagiamik tunisassiornerat namminerlu ilanngullugu

Malugiuk: 2004-mit 2010-mut Nukissiorfiit namminerlu atugai missingersuutaapput, ilaatigut amigartunik paasisutissanik peqarneq pissutaalluni.

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

Nukissiorfiit innaallagiamik tunisassiaanut paasissutissat tabel 2-mi takuneqarsinnaapput. Tassani takuneqarsinnaasut ilagivaat; ikummatissat atornerat, Nukissiorfiit tunisassiornermut namminneerlutik atugaat allallu.

Tabel 2. Nukissiorfiit innaallagialiornerat aamma innaallagiamik pilersuinerat

	2019	2020	2021	2022	2023
	TJ				
Innaallagiamik pilersuinerat ikummatissanik atuneq					
Ikummatissanik atuneq katillugu	2.319	2.418	2.492	2.576	2.765
Gasolia	847	868	935	896	1.035
Imermit nukissiorneq	1.472	1.550	1.557	1.680	1.729
Innaallagiamik tunisassiorneq, ikummatissanut					
atorneqartunut immikkoortillugit					
Innaallagiamik tunisassiorneq tamakkerlugu (brutto) ..	1.799	1.889	1.918	2.030	2.101
Gasolia	327	339	361	350	372
Imermit nukissiorneq	1.472	1.550	1.557	1.680	1.729
Innaallagiamik tunisassiorneq, pilersuivinnut					
immikkoortillugit					
Innaallagiamik tunisassiorneq tamakkerlugu (brutto) ..	1.799	1.889	1.918	2.030	2.101
Nunaqarfinni innaallagissiorfiit	100	94	106	94	119
Illoqarfinni kissamik pilersuiviit	227	245	255	257	253
Imerkik nukissiorfeqarneq	1.472	1.550	1.557	1.680	1.729
Nukissiuutiliornermi atuneq	55	68	60	64	102
Nunaqarfinni innaallagissiorfiit	14	17	15	14	17
Illoqarfinni nukissiorfiit kiassaateqarfiusut	42	51	45	50	85
Innaallagiamik tunisassiorneq tamakkerlugu (netto) ..	1.743	1.822	1.859	1.966	1.999
Nuussinermi atuneq ¹	279	362	486	317	250
Siaruarterinermi il.il. aannaasat ²	293	222	143	364	425
Innaallagiamik atuneq	1.172	1.238	1.230	1.285	1.324
Nukissiorfiit nioqqutaat tamakkerlugit namminneq					
atugaat ilanngullugit	1.227	1.305	1.290	1.349	1.426
Namminneq atugaat	55	68	60	64	102
Qullernut nukissiuutiniillu nioqqutaat	791	821	819	847	879
Innaallagialu atorlugu nioqqutaat	381	417	411	439	445

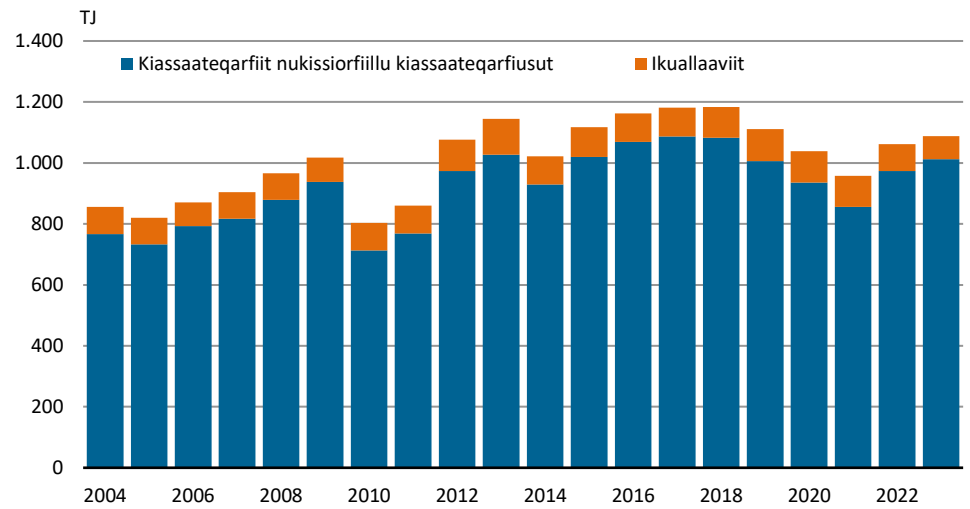
Nassuiaat: 1) ungasianit kissamik tunisassiornermi innaallagiamik imermit nukissiuutinerisut atuneq. 2) Tunisassiornerup aamma atunerup annertussusaata assigiinngissutaa.

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

3.2 Ungasianit kiassarnermik tunisassiorneq

Ungasianit kissaq imermit kissartumut aqqut ruujori oqorsarluagaq atorlugu siaruarterneqartarpoq. Ungasianit kissaq kiassaateqarfinniit, nukissiorfinniit kiassaateqarfiusuniit imalluunniit eqqakkanit ikuallaavinniit tunisassiarineqartarpoq. 2023-mi kissamik tunisassiorneq tamarmiusoq 1.088 TJ-usimavoq, 2022-mut sanilliullugu 2,5 pct.-imik annertusisimalluni. 2004-mut sanilliullugu ungasianit kiassarnermik tunisassiorneq 27,2 pct.-imik annertusisimavoq.

Titartagaq 9. Ungasianit kiassarnermik tunisassiorneq, pilersuiffiusunut immikkoortillugit

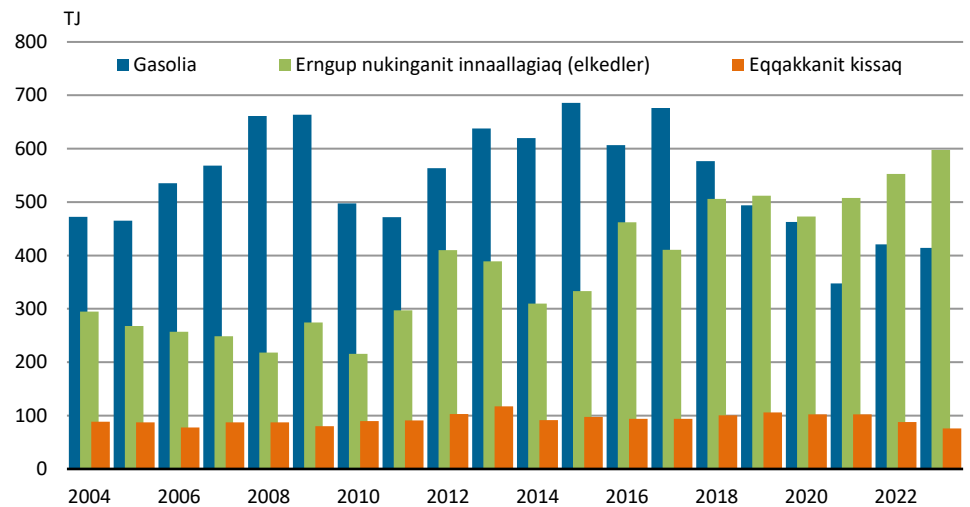

Malugiuk: Ungasianit kissamik tunisassiorneq oliamik kiassaateqarfinnut aamma kissamik nukissiorfinnut, innaallagissiorfinnut sinnikunit, eqqakkanit aamma ikuallaavinnut kiassarnermut atuiffiusarpoq. Taakku saniatigut imeq atorlugu nukissiorfinnut elektrokedlinut oliamik atuisoqartarpoq. 2004-miit 2008-mut Nukissiorfinnut ungasissumit kissamik tunisassiorneq pillugu paasissutissanik amigartunik pissarsisimaneq pissutigalugu missingersuusiortoqarpoq 16-18 pct.-imik annaasaqartarneq tunngavigalugu suliarineqartumik, 2009-miit 2013-imut taamatut annaasaqartoqarsimanera tunngavigineqarluni.

Ungasianit kissamik tunisassiorneq annerpaaq 2023-mi 10.012 TJ-ulluni nukissiorfinnut kiassaateqarfiusunit pisimavoq, kissamik tunisassiornerup 93 pct.-erisimallugu. Sinneruttut 7 pct.-iusut kisitsisinngorlugit 76 TJ-sut ikuallaavinniit tunisassiarineqarsimapput.

2023-mi ungasianit kissamik tunisassiornermi 414 Tj-usunit ikummatissanit atorqeartunit kiassaateqarfinnut aamma nukissiorfinnut kiassaateqarfiusunit gasolia atorlugu pisimapput. 76 TJ eqqakkanik ikuallaavinniit ungasianiit kissamik pilersuinermeerpoq. Imermillu nukissiuutit 598 TJ-mik annertussuseqartumik ungasianiit kissamik tunisassiorsimallutik.

Titartagaq 10. Ungasianit kiassarnermik tunisassiorneq, ikummatissanut atorqeartunut immikkoortillugit

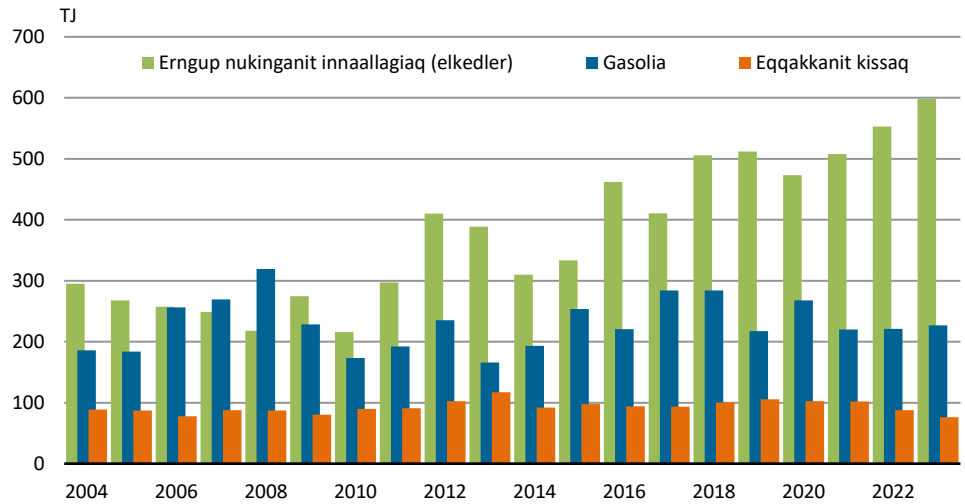
Najoqqutaq: Nukissiorfiit

2023-mi Nukissiorfiit ungasianiit kissamik 1.088 TJ-mik tunisassiorsimapput. Ungasianit kissaq tunisassiariniarlugu atorqunut 901 TJ atorqearsimapput.

Tunisassiap inerneranit tunisassiornermi atortukkat mikinerusinnaapput. Ungasianit kiassanermut, innaallagiamik tunisassiornermi kissaq sinneqartoorut, ator neqartarneranut tamanna pissutaavoq.

Silami kissaq apeqqutaatillugu ungasianit kissaq ator neqartarpoq. Eqqakkat atorlugit kissaq tunisassiarineqartoq aallaakkaalluni 85-110 TJ-uvoq, kommunillu ikuallaaviinit kissaq Nukissiorfinnit tiguneqartarluni. Olia aamma imeq atorlugi tunisassiaq ukiumiit ukiumut allanngorarnerusarpoq, tamanna titartakkami 11-mi takuneqarsinnaavoq.

Titartagaq 11. Ungasianit kiassarnermik tunisassiornermi ikummatissanik atuineq

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

Imeq atorlugi nukissiuutinit ungasianit kissamik pilersuineq taamaallaat imeq atorlugi illoqarfinni innaallagissiorfeqartunit pissarsiarineqartarpoq ukunani; Qaqortoq, Nuuk, Sisimiut aamma Ilulissat, innaallagiarli imeq atorlugi nukissiorfinnit pissarsiarineqarsinnaasoq, kissamut pilersuiner mut apeqqutaasarpoq. Piffissap ilaanni imermit nukissiuutit annikillisinnaasarput, taamaaligaangatalu ungasianit kissaq olia atorlugi pilersuisoqalertarpoq. Sumiiffinni allani ungasianit kissamik tunisassiorneq taamaallaat nunap iluanit ikummatissanit, eqqakkat imaluunniit gasolia atorlugi pisarpoq. Nukissiorfiit Narsami aamma Tasiilami imeq atorlugi nukissiorfeqartuni, ungasianiit kissamik imeq atorlugi nukissiorfinneersunit akigisaqar neq ajorput.

Nukissiorfiit ungasianiit kissamik tunisassiornerat, ikummatissanik atuineq, ikummatissat tunisassiornermi ator neqartut allallu tabelimi 3-mi takuneqarsinnaapput.

Tabel 3. Nukissioffiit ungasianit kiassarnermik pilersuiner

	2019	2020	2021	2022	2023
	TJ				
Ungasianit kiassarnermik pilersuinermit ikummatissanik atuineq					
Ikummatissanik atuineq katillugu	835	844	830	862	901
Gasolia	217	268	220	221	227
Kissaq eqqakkanit pisoq	106	103	102	88	76
Imermit nukissiorneq	512	473	508	553	598
Ungasianit kiassarnermik pilersuinermit ikummatissanut atorneqartunut agguarlugit					
Tunisassiorneq tamakkerlugu (brutto)	1.111	1.039	958	1.061	1.088
Gasolia	494	463	348	421	414
Eqqakkat ikuallanneranniit kissaq	106	103	102	88	76
Imermit nukissiorneq	512	473	508	553	598
Ungasianit kissamik tunisassiorneq pilersuivinnut immikkoortillugit					
Tunisassiorneq tamakkerlugu (brutto)	1.111	1.039	958	1.061	1.088
Illoqarfinni kissamik pilersuiviit	1.006	936	856	974	1.012
Ikuallaaviit	106	103	102	88	76
Nukissiuutiliornermi atuineq	8	6	5	6	5
Tunisassiorneq tamakkerlugu (netto)	1.103	1.033	952	1.056	1.083
Siararterinermi il.il. aannaasat ¹	358	241	210	242	253
Nuna tamakkerlugu ungasianiit kissamik atuineq	745	792	742	814	830
Nukissioffiit nioqqutaat tamakkerlugit					
namminneq atugaat ilanngullugit.	754	798	747	820	835
Nukissioffiit namminneq atugaat	8	6	5	6	5
Ungasianit kissatut atorneqartussa	745	792	742	814	830

Nassuiaat: 1) tunisassiornermi ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit aamma atuineri assigiinngissut
 Najoqqutaq: Nukissioffiit

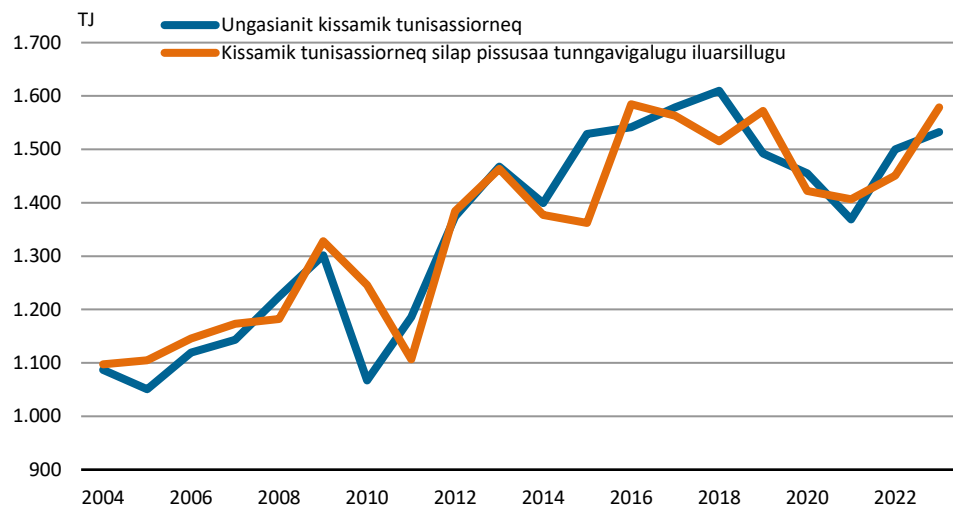
3.3. Pisorta qarfinnut kissamik tunisassiorneq tamakkerlugu

Nukissioffinnit pisortatigoortumik kissamik pilersuineq ungasianit kissamik aamma innaallagialu atorlugu kissamik pilersuineruq. Taamaattumik kapitali una naggaserniarput pisortatigoortumik innaallagiamik aamma kissamik Nukissioffimmit tunisinermik. Tunisat tassaapput ungasianit kissaq aamma innaallagialu atorlugu kissaq. Kissamik tunisassiorneq tamakkerlugu aamma silap pissusaa tunngavigalugu ukiumut silamut nalinginnaasumut atuiffiusumi iluarsiissutit ilanngunneqarputtaaq.

Ukiumi silap kissarnera apeqqutaalluni kissaq pisariaqartinneqartarpoq, taamatullu tunisassiorneq silap pissusaanit aalajangerneqartarluni. Nalinginnaasumik sila kiassimatillugu annikinnerusumik kissamik tunisassioortoqartarpoq, ukiumi sila nillersimatillugu annertunerusumik kissamik tunisassioortoqartarpoq. Nukissioffiit ungasianit aamma innaallagialu atorlugu kissamik tunisassioortarput. Kissaq tunisassiarineqartoq marlunnut immikkoortinneqartarpoq ukununga: kiassarneq innaallagiatortoq ataavortoq aamma kiassarneq innaallagiatortoq qaminneqarsinnaasoq. Kiassarnermi innaallagiatortumi ataavartumi Nukissioffiit kiassaanissamik pissusaatitaaffeqarput, kiassarnermi innaallagiatortumi qaminneqarsinnaasumi kissamik pilersuinerup unittoornerani nammineq kiassarsinnaanermik periarfissaqartut.

Titartakkami ataaniittumi takuneqarsinnaavoq Nukissiorfiit kissamik tunisassiornerat tamakkiisoq aamma silap pissusaa tunngavigalugu iluarsakkamik kissamik tunisassiorneq.

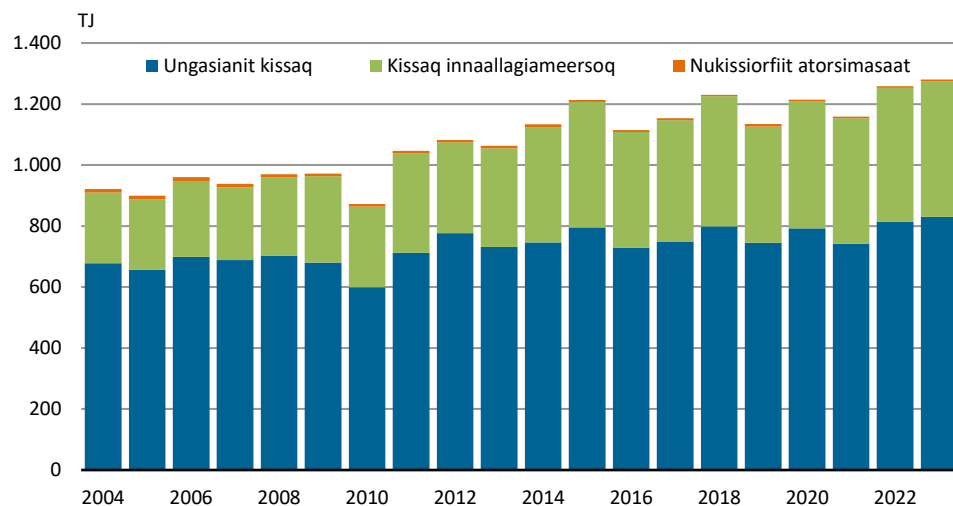
Titartagaq 12. Kissamik tunisassiorneq aamma silap pissusaa tunngavigalugu iluarsisamik kissamik tunisassiorneq

Najoqqutaq: Nukissiorfiit (Kissamik tunisassiorneq) aamma Naatsorsueqqissaartarfik (silap pissusaa tunngavigalugu iluarsisamik kissamik tunisassiorneq)

2023-mi ungasianit aamma innaallagiaq atorlugu kissaq tunisaat 1.280 TJ-uvoq, tassunga ilaapput Nukissiorfiit namminneerlutik atugaat. Nukissiorfiit namminneerlutik 5 TJ atorsimavaat, 830 TJ-llu kissaq ungasianeersoq atuisunut ingerlatinneqarsimavoq. Innaallagiaq atorlugu kissaq 445 TJ-usimavoq, 234 TJ kiassarnermut innaallagiatortumut qaminneqarsinnaasumut atorneqarsimasoq 211 TJ kiassarnermut innaallagiatortumut ataavartumut atorneqarsimavoq.

Titartagaq 13. Nukissiorfiit kissamik tunisinerat, namminneerlutik atorsimasaat ilanngullugu

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

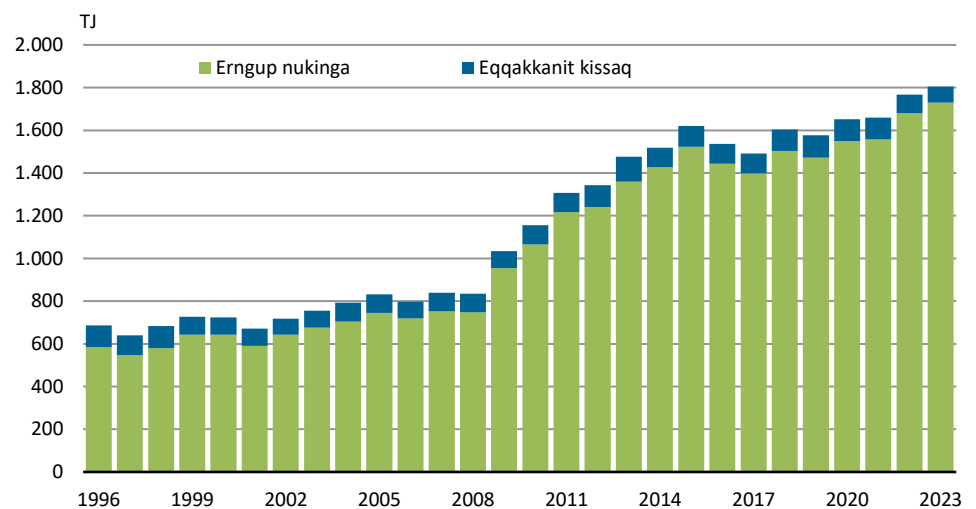
4. Nukissiuutinin pingaarnernik tunisassiorneq

Nukissiuutinin pingaarnernik tunisassiorneq tassaavoq r olianik, naturgassinik, atajuartussanik nukissiuutinin aamma arrotinneqarsinnaanngitsunik eqqakkanik piiaaneq. Maanna Kalaallit Nunaanni taamaallaat atajuartussanik nukissiuutinin pingaarnernik, imeq atorlugu nukissiuutinit, seqernup qinngornerinit aamma eqqakkanik annermik arrotinneqarsinnaanngitsunit ikuallanneranniit kissamik tunisassiorneq.

1989-imi Nuummi eqqakkat ikuallanneqartalerput eqqakkat ikuallanneranniit kissaq atorneqartalernissaa siunertarineqarluni. Maanna kissaq eqqakkanit ikuallaavinnerseq Qaqortumi, Nuummi, Maniitsumi, Sisimiuni aamma Ilulissami atorneqartalernikuvoq. Eqqakkat ikuallanneranniit kissaq Nukissiorfinnit pisiarineqartarpoq, ungasianiillu kissaq kissap aqputaa atorlugu siaruarterneqartarluni.

Seqernup qinngorneri nukissiuutit inuit namminneq atortarpaat. Taakkunanit innaallagiq sinneqartoort Nukissiorfinnit pisiarineqartarpoq, pilersuinnikkut aqput atorlugu. 2023-mi seqernup qinngorneri nukissiuutit nukissiuutini 0,1 pct.-init annikinnerusimavoq.

Titartagaq 14. Nukissiuutinin pingaarnernik tunisassiorneq

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

2023-mi pingaarnernik nukissiuutinin pilersuineq 1.805 TJ-uvoq, 2022-mi 1.768 TJ-ulluni 2,1 pct.-inik annertunerusimasooq.

2023-mi pingaarnernik nukissiuutinin pilersuinerup 4 pct.-ii, kisitsisinngorlugit 76 TJ, eqqakkat ikuallanneranit kissamik tunisassiarineqarsimapput. Nukissiuutinin paasissutissani Nukissiorfiit kommunit ikuaallaviini kissap piasisimasaat ilanngunneqarpoq.

2023-mi nukissiuutinit atajuartussanit imeq atorlugu nukissiuutinit 1.729 TJ pingaarnernik nukissiuutit 96 pct.-iannik tunisassiorneqarsimavoq. Taakkunanit Kalaallit Nunaanni imeq atorlugu nukissiuutit annersaanit Utoqqarmiut Kangerluarsunnguanniit 1.056 TJ tunisassiarineqarsimavoq, Tasiilami 24 TJ, Qorlortorsuarmi 128 TJ, Sisimiuni 218 TJ aamma Ilulissani 303 TJ tunisassiorsimasut.

Nukissiuutini pingaarnernik tunisassiorneq 1993-imiilli annertusiartorsimavoq, taamani Kalaallit Nunaanni imeq atorlugu nukissiuutit annersaat Utoqqarmiut Kangerluarsunnguaneersoq atuutisilarsinneqarpoq. 2004-mi decembarimi Tasiilami imeq atorlugu nukissiorfik atulerpoq, Kujataanilu Qorlortorsuarmi nukissiorfik 2007-imi atulerluni. Qorlortorsuarmi imeq atorlugu nukissiorfimmit illoqarfitt Qaqortoq aamma Narsaq pilersorneqarput, taanna siullersaalluni illoqarfik qaninneq kisiat pilersunngilaa. Sisimiuni imeq atorlugu nukissiorfik 2010-mi aprilimi sisamaatut atulerpoq. Imeq atorlugu nukissiorfiit tallimaat Ilulissaniittoq 2012-imi atulerpoq pisortatigoortumillu atoqqaarfissiorneqarluni 2013-imi septembarimi.

Atajuartussamik nukissiuutit allat nukissiuutini atuinermi annikkikaluartut, isorliunerusuniittunut sunniuteqarluarput. Taakku tassaapput anorisaateeqqaat, imeq atorlugu nukissiorfeeqqat, seqernup qinngorneranik nukissiorfiit aamma aalisakkat orsuinik nukissiorfiit. Taakku sulit nukissiuutinit paasissutissanut ilanngunneqanngillat.

Nukissiuutit pingaarnernit tunisassiarineqarnerisa annertusiartornera malillugu namminut pilersorneq annertusiartorpoq, taamaasillunilu Kalaallit Nunaanni oliamik pisariaqartitsineq annikilliarlorluni.

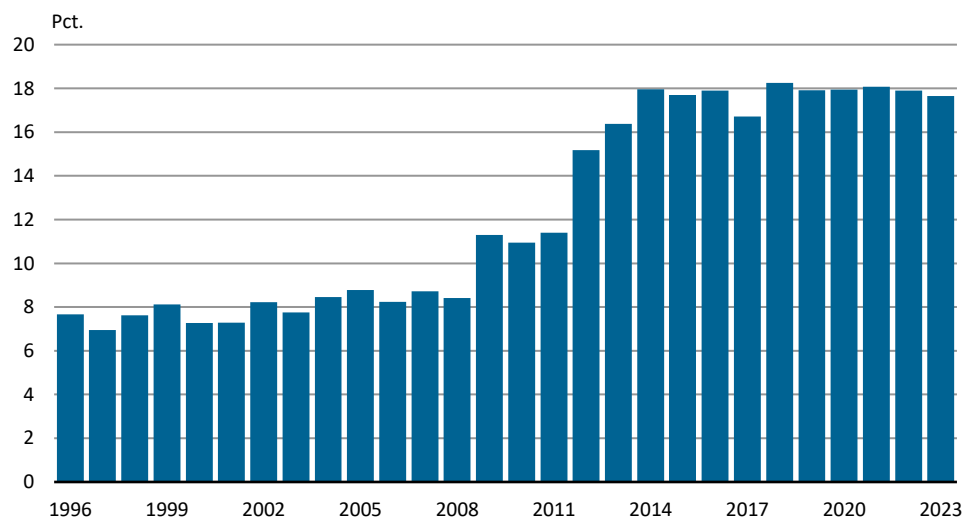
4.1 Imminut pilersorneq

Imminut pilersornerup annertussusaa tassaapput nukissiuutit pingaarnertit nukissiuutinit atukkanut tamarmiusunut sanilliunneri.

1996-mi imminut pilersorneq 7,7 pct.-iusimavoq. Titartakkami ataaniittumi takuneqarsinnaavoq 2009-mi imminut pilersorneq annertusingaatsiarsimasoq, 2008-mi Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani nukissiuutit annertusineqarpoq, tamannalu takuneqarsinnaavoq 2009-mi tunisassiornerup annertusisimaneratigut. 2009-mi nammineq pilersorneq 11 pct.-imut qaffappoq.

2023-p tungaanut imminut pilersorneq 16,5 pct.-ip aamma 18 pct.-ip akornanni nikerarsimavoq. 2023-mi imminut pilersorneq 17,6 pct.-iuvoq

Titartagaq 15. Imminut pilersornerup annertussusaa

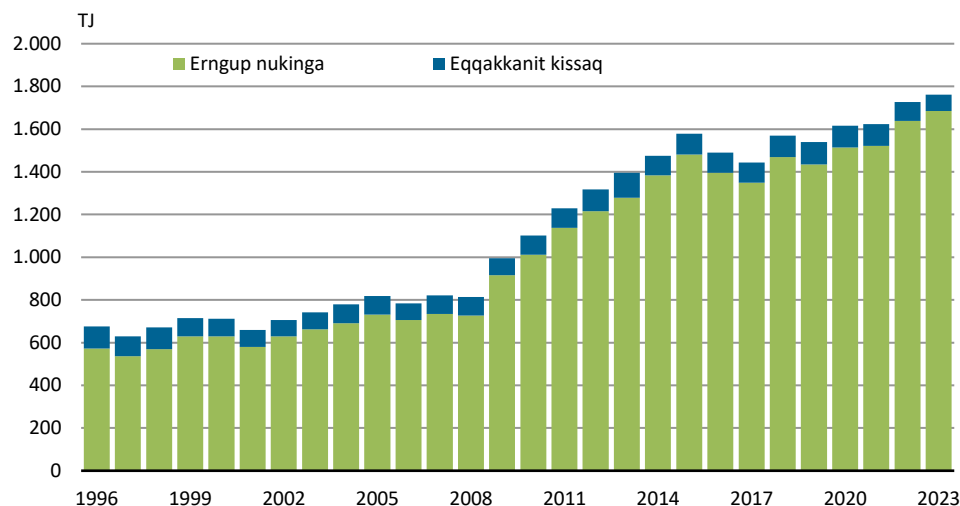

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN6KEY>

5. Ataavartumik tunngaveqartumik nukissiaq il.il.

Ataavartumik tunngaveqartumik nukissianik atuineq 1990-ikkut aallartinneranniit annertusisimaqaaq. 2023-mi ataavartumik tunngaveqartumik nukissanik atuineq 1.761 TJ-voq, ukiup siulianut sanilliullugu 2 pct.-imik annertunerulluni. 1996-imi ataavartumik tunngaveqartumik nukissiaq atornerqartoq tamarmiusoq 675 TJ-voq.

Titartagaq 16. Ataavartumik tunngaveqartumik nukissiamik allanillu atuineq

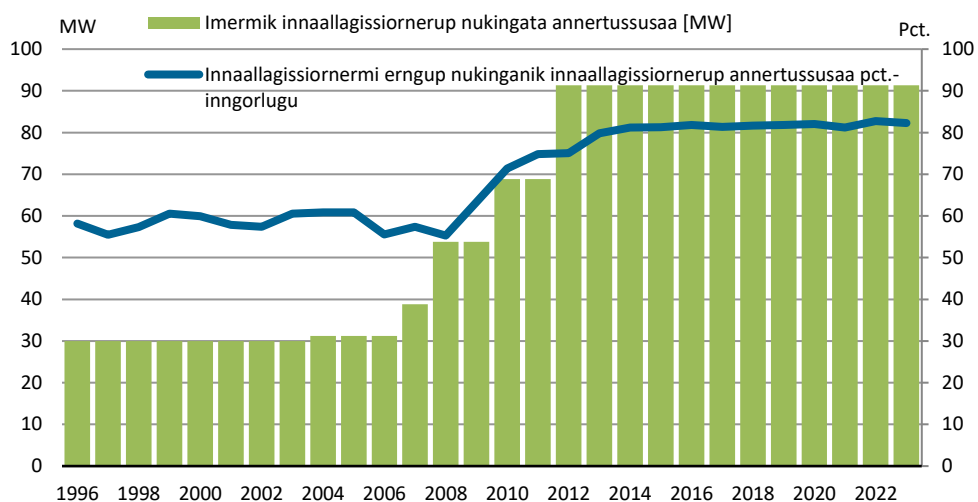
Najoqutaq: Nukissiorfiit

Imeq atorlugu nukissiuutit annertusinerat pissutaalluni Kalaallit Nunaata CO₂-mik mingutsitsinera annikillivoq. Immikkoortumi uani eqqakkat ataavartumik tunngaveqartumik nukissiuutinut ilaapput, kisianni erseqqissaassutigineqassaaq arrotinneqarsinnaasut CO₂-mik mingutsitsinngitsutut naatsorsuussaasut. Eqqakkat arrotinneqarsinnaanngitsut lattergassimik aamma metanimik CO₂-mik mingutsitsisarput. Taakku pissutaallutik mingutsitsisutut nalilerneqarput, immikkoortoq tassunga tunngasoq takuuk.

2023-mi innaallagiap tunisassiarineqartup 82,3 pct.-ia imeq atorlugu nukissiuutinit tunisassiaavoq, 2022-mi 82,7 pct.-iusoq 1996-imilu 58,1 pct.-iusimasoq.

2012-imiilli imermit nukissiuuteqarnerup annertussusia 91,3 MW-eriusimavoq 2010-mi 68,8 MW-iusoq 2005-imilu 31,2 MW-iulluni. 2005-ip tungaanut taamaallaat Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani imeq atorlugu nukissiuuteqarpoq, 2008-mi allineqarnissami tungaanut 30 MW-imik nukissiuortarsimalluni, tassunga tunngatillugu tabel 4 takuuk.

Titartagaq 17. Imermit nukissiuuteqarnerup annertussusia aamma imermit nukissiuutinit innaallagissiornerup annertussusia

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

Imeq atorlugu nukissiuutit annertussusaat aamma tunisassiaat immikkoorput. Sila apeqqutaalluni erngup annertussusia tunisassiornermut sunniuttarmat, Piffissap ilaani sialuit aamma imeq ikerarsinnaasarmat. Nukissiuutit annertunerusumik pilersuineri ukiup tulliani aatsaat takuneqarsinnaalertarput. Utoqqarmiut Kangerluarsunnguani 2008-mi allineqarnerani tamanna takuneqarsinnaavoq. 2008-imi juunimi kaavittorsuit pingajuata suliarineqarnerani unitsinneqarallartariaqarsimanera pissutaalluni 2007-imut naleqqiullugu annikinnerusumik tunisassiorortoqarsimasoq takuneqarsinnaavoq.

Tabel 4. Imermit nukissiorneq – sanaartorneq aamma tunisassiorneq

		Atorneqale- Nukissiuu- reersoq tinit atuisut	1996	2001	2006	2011	2012
			MW				
Imerk	-	-	30,0	30,0	31,2	68,8	91,3
nukissiornermut atortut							
tamakkerlugit							
Utoqqarmiut			30,0	30,0	30,0	45,0	45,0
Kangerluarsunnguut	1993 (okt)	Nuuk					
Tasiilaq	2004 (dec)	Tasiilaq	-	-	1,2	1,2	1,2
Qorlortorsuaq	2007	Qaqortoq, Narsaq	-	-	-	7,6	7,6
Sisimiut	2010	Sisimiut	-	-	-	15,0	15,0
Ilulissat	2012	Ilulissat	-	-	-	-	22,5

Malugiuk: Imaq atorlugu nukissiorfik Utoqqarmiut Kangerluarsunnguaniittoq 2008-mi annertussineqarpoq.

Najoqqutaq: Nukissiorfiit

Saqqummersitami uani, ataavartumik tunngaveqartumik nukissiaq, Nukissiorfinnit innaallagiamik aamma kissamik atuinerupput.

6. Nukissiuutinit atuneq tamakkerlugu

Kapitalimi uani nukissiuutinit atuneq tamakkerlugu sammeneqarpoq. Siullermik tamakkiisoq isigalugu sammeneqassaaq tulliuuttullu suliaqarfiit ataasiakkaat tassaasut; angallassineq assartuinerlu, inuussutissarsiutit tunisassiorut, niuerneramik aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiorut aamma angerlarsimaaffit sammeneqassallutik.

Nukissiuutinit atuineq tamakkerlugu atuisut, tassaasut namminersortut aamma pisorta qarfiit inuussutissarsiortut angerlarsimaffiillu pineqarput. Nukissiuutit tunisassiornermut kiffartuussinernullu, ininik kiassaanernut, qullernut, atortunut allanut aamma assartuineranut angallassinernullu atorneqartarput. Nukissiuutit atuagassaanngitsut ass. tarngutit, saliineranut atortut aamma aqqusinniornermut qaliarsualersuinernullu atorneqartartoq bitumen taakkununga aamma ilanngunneqarput.

Nukissiuutiliornermi, suliarinninnermi nuussinermilu nukissiuutit atorneqartut nukissiuutinit atuinerni tamakkiineranut ilanngunneqanngillat. Nukissiuutit assartuineranut angallassinernullu atorneqartut tamarmik immikkut angallassinernut assartuinernullu ilanngunneqarput. Taamaattumik inuussutissarsiutinut aamma angerlarsimaffinnut angallassineq assartuinerlu ilanngunneqanngillat.

Tabel 5. Nukissiuutinit atuneq tamakkerlugu nukissiuutitut atuiffiusunullu immikkoortillugu

	2019	2020	2021	2022	2023
	TJ				
Nukissiuutinit atuneq tamarmiusoq ...	7.952	8.335	8.232	8.989	9.213
Motorbenzin	795	796	834	810	839
DFA	93	90	101	86	88
Gasolia	4.119	4.674	4.862	5.321	5.398
Petroliu	485	399	389	571	612
Flybenzin	2	0	1	2	1
Fuelolia	485	279	4	-	-
LPG	3	3	3	3	3
Innaallagiasq	791	821	819	847	879
Ungasianit kiassarneq	1.130	1.208	1.153	1.253	1.274
Allat	50	64	65	97	117
Fordelt på anvendelser					
Nukissiuutinit atuneq tamarmiusoq ..	7.952	8.335	8.232	8.989	9.213
Nukissiuutitut atugassaangitsaq	50	64	65	97	117
Angallassineq aamma assartuineq tamakkerlugu	1.401	1.370	1.369	1.632	1.619
Aqqusinikkut angallanneq aamma assartuineq	526	546	529	584	480
Immakkut angallanneq aamma assartuineq	454	471	495	530	590
Silaannakkut angallanneq aamma assartuineq	369	299	291	466	494
Illersornissamik suliaqartut angallannerat aamma assartuinerat ...	52	54	55	52	55
Tunisassiorlutik inuussutissarsiortut tamakkerlugit	2.726	2.894	2.966	3.132	3.389
Nunalerineq, orpippassualerineq naasulerinerlu	10	10	9	10	11
Aalisarneq	1.942	1.981	2.024	2.012	2.083
Aatsitassarsiorneq aamma aatsitassanik misissueqqissaarneq	71	82	96	67	114
Suliffeqarfiit pilersitsinernik suliaqartut Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu ..	396	440	425	487	489
	308	380	411	555	693
Niuermisk aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiortut tamakkerlugit	1.338	1.363	1.280	1.490	1.560
Niuertunut pilersuineq	138	133	124	156	138
Atugassanik pisiniaarfiit	375	356	346	397	426
Inuit kiffartuussivii	194	188	180	225	205
Pisortaqarfiit kiffartuussivii	630	687	630	712	790
Angerlarsimaffiit	2.438	2.643	2.552	2.637	2.527
Silaannaap pissusaanut naleqqussarluni atukkat					
Nukissiuutinit atuneq tamarmiusoq ..	8.143	8.248	8.333	8.858	9.331

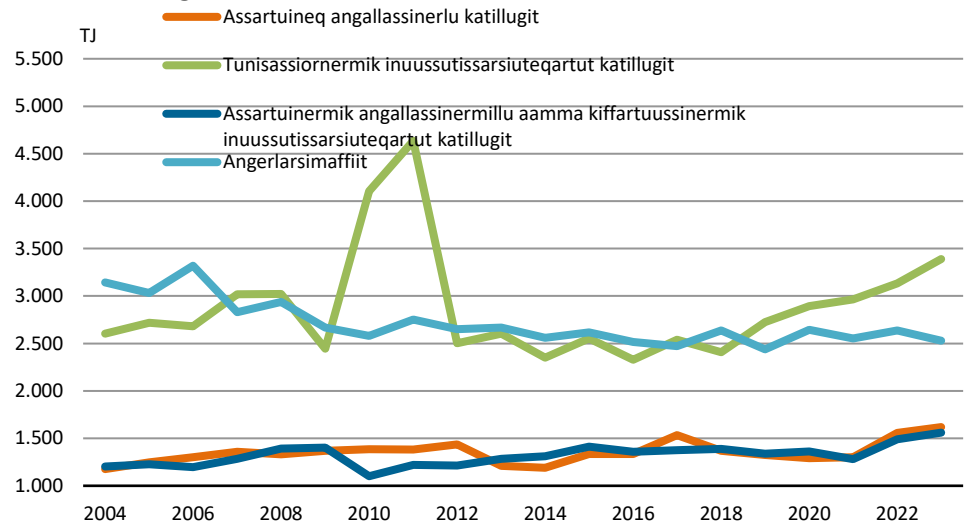
Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

Nukissiuutinit atukkat tamarmiusut 2023-mi 9.213 TJ-upput, 2022-mut saniullugit 3,4 pct.-imik tamanna qaffasinneruvoq. 2004-mut sanilliullugu nukissiuutinit atuneq 12,6 pct.-imik qaffasinneruvoq.

2010-mi aamma 2011-mi tunisassiorlutik inuussutissarsiortut akornanni nukissiuutinit atuneq annertusingaatsiarpoq. Taamani Kalaallit Nunaata sineriaani oliamik misissuisoqarnera pissutaalluni. 2004-mit inuussutissarsiortut tunisassiorlutik nukissiuut atugaat 30,2 pct.-imik qaffassimavoq. 2004-miilli nukissiuutit angerlarsimaffinni atornerqartut appalaarsimapput. 2020-mi

nappaassuup coronap atuunnerani angallassinermi assartuinnermilu nukissiuut atornerqartoq apparpoq, tassani silaannakkt angallanneq annermik eqqugaavoq. Maanna ukiut pingasut qaanngiutereersut, angallassinermut nukissiuutit atornerqartut naappaassuaq sioqqullugu angallannermut atuineq assigeqqilersimavaa.

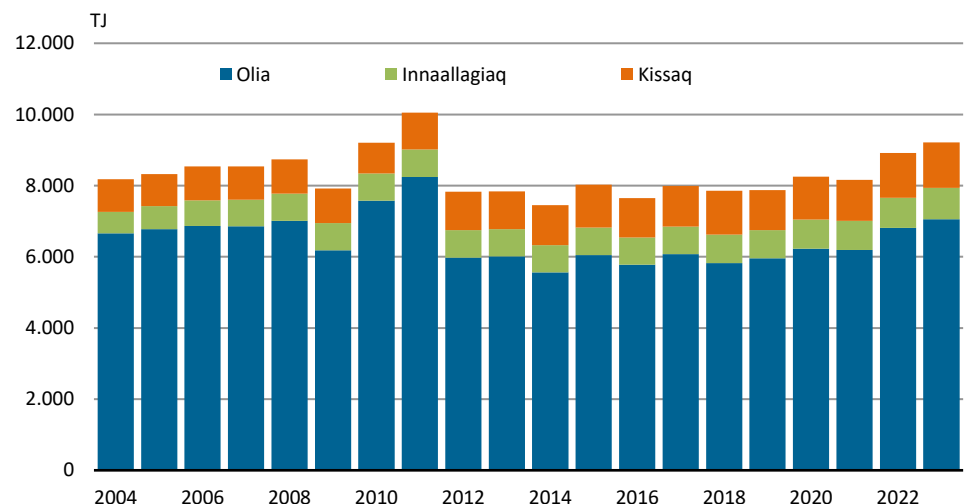
Titartagaq 18. Nukissiuutinit atuineq tamakkerlugu atuiffiusunut immikkoortillugit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

2023-mi oliamik atuineq 3,6 pct.-imik qaffariarpoq. Innaallagiamik atuineq 3,9 pct.-imik qaffappoq ukiup siulianut sanilliullugu, tassunga ilaavoq innaallagiq kissamut atugassiaq aamma ungasianit kissamik atuineq 1,7 pct.-imik qaffappoq. 2004-miit 2022-mut innaallagiamik aamma ungasianit kissap atornerqarnerat qaffapput 44,2 pct.-imik aamma 39 pct.-imik. Piffissami tassani oliamik atuineq 6,1 pct.-imik qaffappoq.

Titartagaq 19. Atuineq tamarmiusoq niukissiuutinit immikkoortillugu

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

Kalaallit Nunaata aningaasaqarnerata bruttonationalproduktiata, (BNP) akusimasunit kisitat (2010-mi akit) atorlugit uuttorneqartup, 2020-mi pitsanngornialaarsimaneq aamma 2021-mi pitsanngoriangaatsiarsimaneq takutippaa. 2021-mi BNP 1,3 pct.-imik qaffappoq. Ukiumi tassani nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq 4,2 pct.-imik qaffappoq. Saqqummersitap uuma

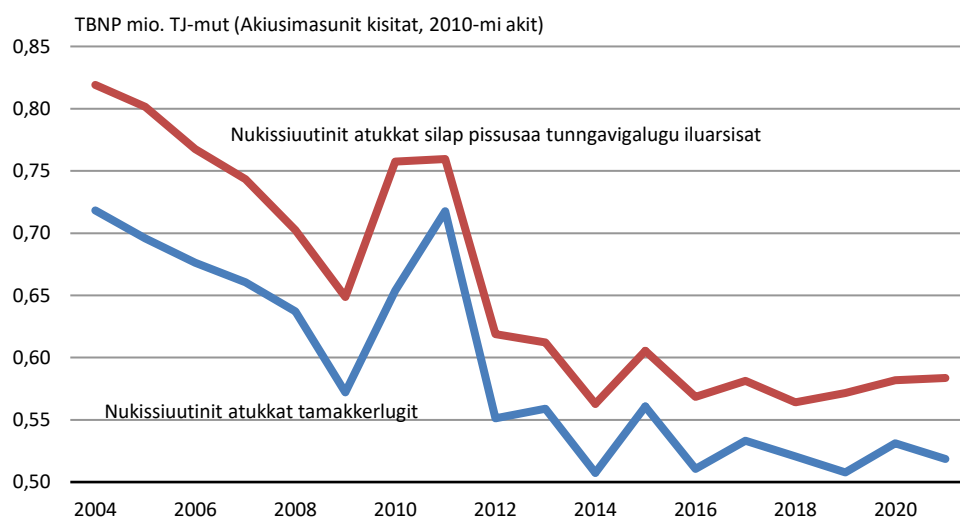
saqqummernerata nalaani BNP 2022 aamma 2023-moortoq suli saqqummersinneqanngilaq.

Nukissiuutit sakkortussusaa nalinginnaasumik nukissiuutit atorneqarnerata sunniunneranut atorneqartarpoq. Sakkukinnerugaangat nukissiuutitut sunniulluarnerusarpoq. Nukissiuutinit atuneq tamakkerlugu bruttonatinalproduktillu imminnut ataqatigiinnerat naatsorsoraanni, takuneqassinnaalissaq nunap aningaasaqarnerata nukissiuutitut sunniuttarnera.

2021-mi silap pissusaa tunngavigalugu iluarseereernermi nukissiuutit atorneqartut 0,58 TJ-voq 2004-mi 0,82-usoq. 2004-miit nukissiuutit sakkortussusaat 28,7 pct.-imik apparsimapput, tamannalu isumaqarpoq nukissiuutit sunniuttarnerat sakkortusisimasoq. 2021-mi sakkortussuseq 2020-mut sanilliullugu 0,3 pct.-imik qaffassimavoq.

2004-miit 2021-mut BNP-mi ineriartorneq tunngavigalugu nukissiuutinit atukkat tamarmiusut eqqarsaatigissagaani 27,9 pct.-imik nukissiuutit sakkortussusaat apparsimavoq. Appariaat uani mikineruvoq, nuussinermi sunniut ilanngunneqannginnera pissutaalluni. 2021-mut sanilliullugu sakkortussuseq 2,5 pct.-imi apparsimavoq ukiup siulianut sanilliullugu.

Titartagaq 20. Silaannaap pissusaanut naleqqussarluni atukkat aamma nukissiuutinit atukkat, BNP-mi mio.-ikkaartuni (nukissiuutit atukkat annertussusaat)

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

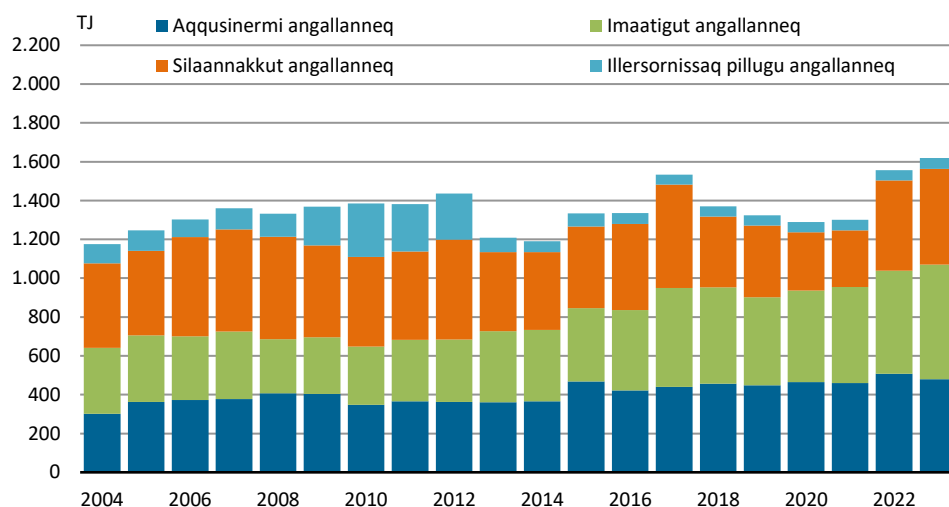
Malugiuk: Titartakkami kisitsisit 2022-2023-meersut ilaanngillat, saqqummersitsinerup nalaani BNP 2022-2023-moortup suli saqqummersinneqannginnera pissutaalluni.

6.1 Angallassineq aamma assartuineq

Angallassinermi assartuinermilu nukissiuut atorneqartoq aqqusinikkut, imaatigut, silaannakkullu angallannermut atorneqartarput.

2023-mi nukissiuutinik atuneq aqqusinikkut angallannermi 480 Tj-uvoq. 2023-mi silaannakkut angallannermi 494 Tj-uvoq. Immakkut angallannermut 590 Tj atorneqarsimavoq. Illersornissami nukissiuutit assartuinermit atorneqartartut ukiumiit ukiumut nikerartarput, kisianni appasingaatsiartarlutik. Aalisarnermi nukissiuutit atorneqartut inuussutissarsiuutigalugu pilersuinermit ilanngunneqarput, immikkoortumi angallassinermit assartuinernullu ilanngunneqarlutik.

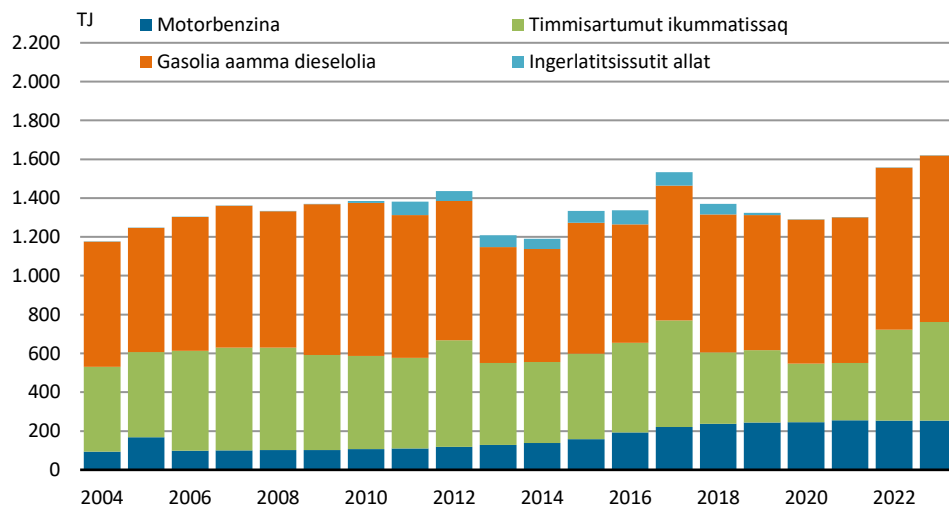
Titartagaq 21. Angallannermi nukissiuutinik atuneq, assartuineranut assigiinngitsunut immikkoortillugit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

2023-mi angallassinermi assartuinermilu nukissiuutit atorneqartut gasolia aamma dieseloliap atorneqarnera 52,9 pct.-erisimavaa, flybrændstof Jet A-1 aamma flybenzina 31,4 pct.-erigaat. Motorbenzina 15,7 pct.-erivaa nukissiuutit aallat ass. LPG 0,05 pct.-imit mikinerusimallutik.

Titartagaq 22. Angallannermi nukissiuutinik atuneq, ikummatissanut atorneqartunut assigiinngitsunut immikkoortillugit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

Tabel 6. Angallassinermi assartuinermilu nukissiuutinit atuineq tamakkerlugu

	2019	2020	2021	2022	2023
	TJ				
Nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq	1.324	1.290	1.301	1.556	1.619
Motorbenzin	244	245	256	253	254
DFA	26	25	30	23	24
Gasolia	670	717	721	811	832
Petroliu	370	302	294	468	507
Flybenzin	2	0	1	2	1
Fuelolia	12	-	-	-	-
LPG	0	0	0	0	0
Atuiffiusunut immikkoortillugit					
Angallassineq aamma assartuineq tamakkerlugu	1.324	1.290	1.301	1.556	1.619
Aqqusinikkut angallanneq aamma assartuineq	449	465	460	508	480
Immakkut angallanneq aamma assartuineq	454	471	495	530	590
Silaannakkut angallanneq aamma assartuineq	369	299	291	466	494
Illersornissamik suliaqartut angallannerat aamma assartuinerat ..	52	54	55	52	55

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

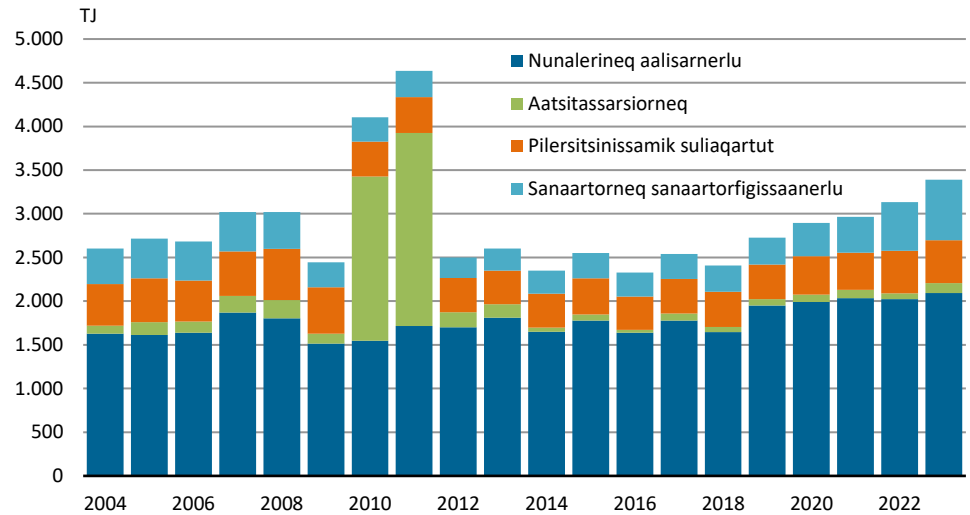
6.2 Inuussutissarsiutit tunisassiortut

Tunisassiorlutik inuussutissarsiortut nukissiuutit atugaat ukununnga immikkoortiterneqarput; nunalerineq assigisaallu, aalisarneq, aatsitassarsiorneq assigisaallu, suliffeqarfiit pilersitsinernik suliaqartut aamma sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu. Aalisakkeriviit assigisaallu suliffeqarfinnut tunisassiortunut ilanngunneqarput, nukissiuutit imaani atorineqartut, ass. aaliarnermut piniarnermullu aaliarnermut ilanngunneqartut. Titartakkami 23-mi aalisarneq nunalerinerlu ataatsimut inissinneqarput.

2023-mi inuussutissarsiutit tunisassiortut akornanni aalisarneq annerpaavoq, nunalerineq ilanngullugu inuussutissarsiortut 61,8 pct.-erivaat. Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu tulliupput 20,4 pct.-imik annertutigalutik. Pilersitsinermik suliaqartut, aalisakkanik suliffissuit assigisaallu annerusumik 14,4 pct.-iupput. Aatsitassarsiorneq aamma aatsitassanik misissueqqissaarneq 3,4 pct.-iusut.

2023-mi nukissiuutinit atuinermi aaliarnermut nunalerinermullu 2.094 TJ atorineqarsimavoq, 2022-mut sanilliullugu 3,5 pct.-imik qaffasinnerulluni. Suliffeqarfiit pilersitsinermik suliaqartut nukissiuutit 489 TJ atorsimavaat, 2022-mut sanilliullugu 0,3 pct.-imik qaffalaarsimalluni. 2023-mi sanaartornermi sanaartorfigissaanermilu nukissiuutit 693 TJ atorineqarsimapput, 2022-mut sanilliullugu 24,8 pct.-imik annertuneruvoq. 2023-mi aatsitassarsiornermut aamma aatsitassanik misissueqqissaarnernut 69,5 pct.-imik qaffassimavoq. 2023-mi 114 TJ atorineqarsimasoq 2022-mi 67 TJ atorineqarsimavoq. Malugiuk 2010-mi aamma 2011-mi aatsitassarsiorneq pissutaalluni nukissiuutinut aatsitassarsiornermut atuineq annertusimasoq.

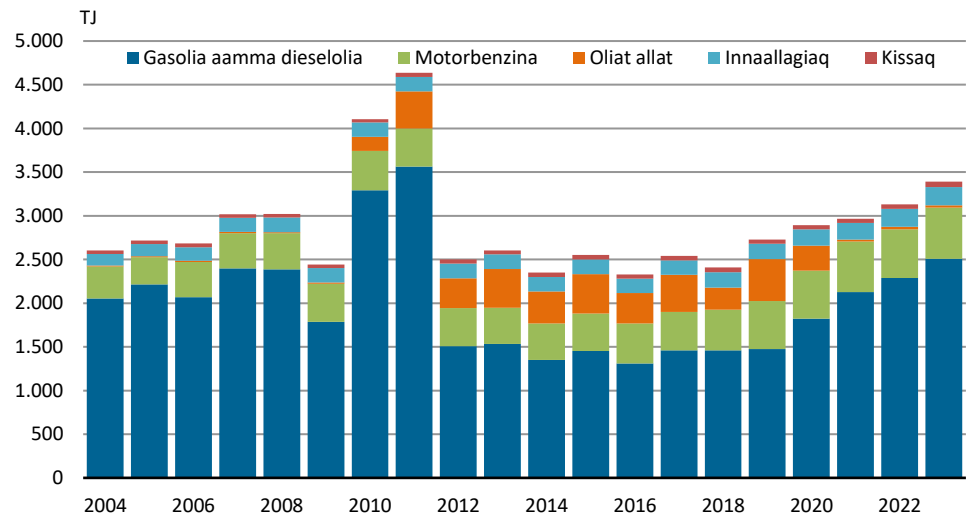
Titartagaq 23. Tunisassiorlutik inuussutissarsiortut nukissiuutinik atuinerat

Najoqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

Tunisassiorluni inuussutissarsiortut 2023-mi nukissiuutinik gasoliamik, dieseloliamik aamma atuinerat 9,5 pct.-imik qaffassimavoq. Innaallagiamik atuinerat 1,6 pct.-imik qaffassimavoq. 2022-mi nukissiuutinik atuinermi gasolia aamma dieselolia annertunerpaajusimavoq 74 pct.-imiilluni. 2004-miilli gasoliamik aamma dieseloliamik atuineq 22,1 pct.-imik qaffassimavoq. Piffissami tassani innaallagiamik atuineq 58,8 pct.-imik qaffassimavoq.

Titartagaq 24. Tunisassiorlutik inuussutissarsiortut nukissiuutinik atuinerat, nukissiuutinut immikkoortiterlugit

Najoqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

Tabel 7. Pilersuilluni inuussutissarsionermi nukissiuutinit atuineq tamakkerlugu

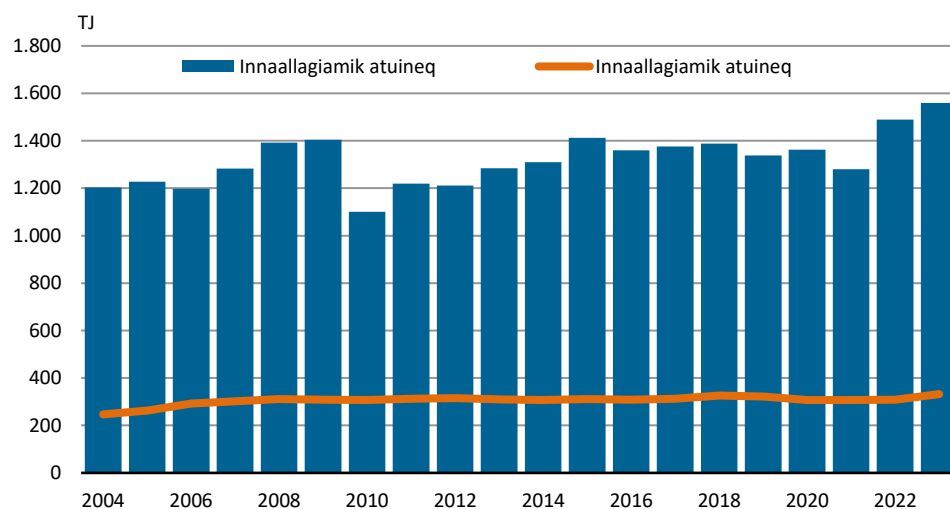
	2019	2020	2021	2022	2023
	TJ				
Nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq	2.726	2.894	2.966	3.132	3.389
Motorbenzin	551	551	578	557	585
DFA	9	8	10	8	9
Gasolia	1.464	1.814	2.118	2.281	2.498
Petroliu	6	5	15	26	25
Fuelolia	473	279	4	-	-
LPG	1	1	1	2	2
Innaallagialaq	175	175	187	191	206
Ungasianit kiassarneq	56	47	49	47	53
Atuiffiusunut immikkoortillugit					
Tunisassiorlutik inuussutissarsiortut tamakkerlugit	2.726	2.894	2.966	3.132	3.389
Nunalerineq, orpippassualerineq aamma naasulerineq	10	10	9	10	11
Aalisarneq	1.942	1.981	2.024	2.012	2.083
Aatsitassarsiorneq aamma aatsitassanik misissueqqissaarneq. . . .	71	82	96	67	114
Suliffeqarfiit pilersitsinernik suliaqartut	396	440	425	487	489
Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu .	308	380	411	555	693

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

6.3 Niuernermik aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiortut

Niuernermik aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiortut tassaapput niuertunut tunisassiorlutik, atugassanik pisiniarfiit namminersortullu aamma pisortaqaarfiit kiffartuussivii. 2023-mi nukissiuutinit atornerqarsimapput 1.560 TJ-t. Ukiup siulianut sanilliullugit 4,7 pct.-imik qaffasinneruvoq. 2023-mi innaallagiamik atuineq 332 TJ-uvoq, 2022-mut sanilliullugu 4,7 pct.-imik qaffasinnerulluni.

Titartagaq 25. Niuernermik aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiortut nukissiuutinit innaallagiamillu atuinerat

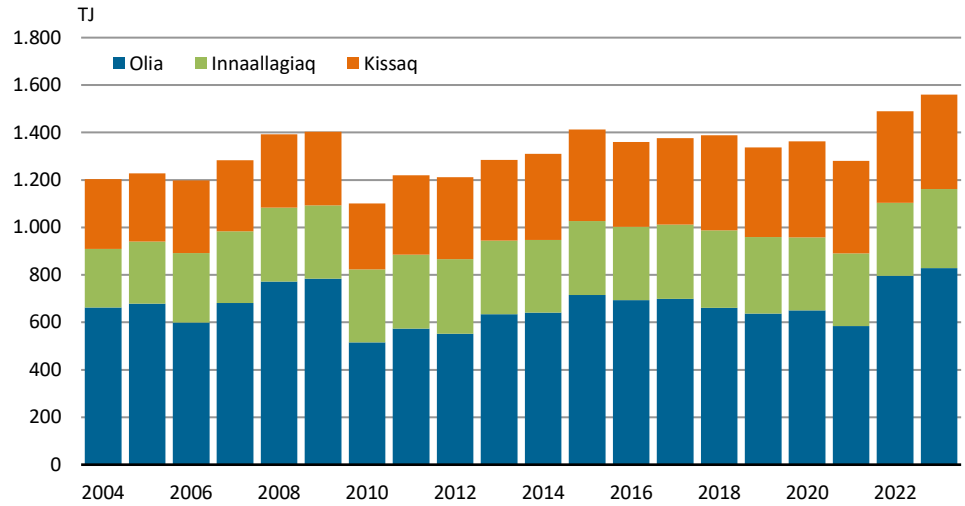
Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

Niuernermik aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiortut akornanni innaallagialaq aamma kissaq nukissiuutini atornerqarnerpaajuvoq. Kisianni

taamaattuaannarnikuunngilaq. 2008 tikillugu olia atornerqarnerpaajusimavoq, inuussutissarsiortut namminneerlutik kissamik pilersortarsimanerat tassunga pissutaavoq. Maanna inuussutissarsiortut amerlanerusut Nukissiorfinniit innaallagialaq atorlugu kissamik pilersorneqalersimapput.

2023-mi innaallagiamik atuineq 7,7 pct.-imik qaffappoq, kissaq 3,4 pct.-imik qaffassimasoq ukiup siulianut naleqqiullugu. Oliamik atuineq 2023-mi 4,2 pct.-imik qaffappoq.

Titartagaq 26. Niuernermik aamma kifartuussinermik inuussutissarsiortut nukissiuutinit atuinerat, nukissiuutinit immikkoortillugit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

Tabel 8. Niuernermi aamma kifartuussinermi nukissiuutinit atuineq tamakkerlugu

	2019	2020	2021	2022	2023
	TJ				
Nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq	1.338	1.363	1.280	1.490	1.560
DFA	49	43	50	43	45
Gasolia	562	587	519	738	768
Petroliu	26	20	15	13	15
LPG	1	0	1	1	1
Innaallagialaq	323	307	307	308	332
Ungasianit kiassarneq	378	405	389	386	399
Atuiffiusunut immikkoortillugit					
Niuernermik aamma kifartuussinermik inuussutissarsiortut tamakkerlugit	1.338	1.363	1.280	1.490	1.560
Niuertunut pilersuineq	138	133	124	156	138
Atugassanik pisiniarfiit	375	356	346	397	426
Inuit kifartuussivii	194	188	180	225	205
Pisorta qarfiit kifartuussivii	630	687	630	712	790
Silaannaap pissusaanut naleqqussarluni atukkat					
Nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq ...	1.401	1.335	1.312	1.444	1.603

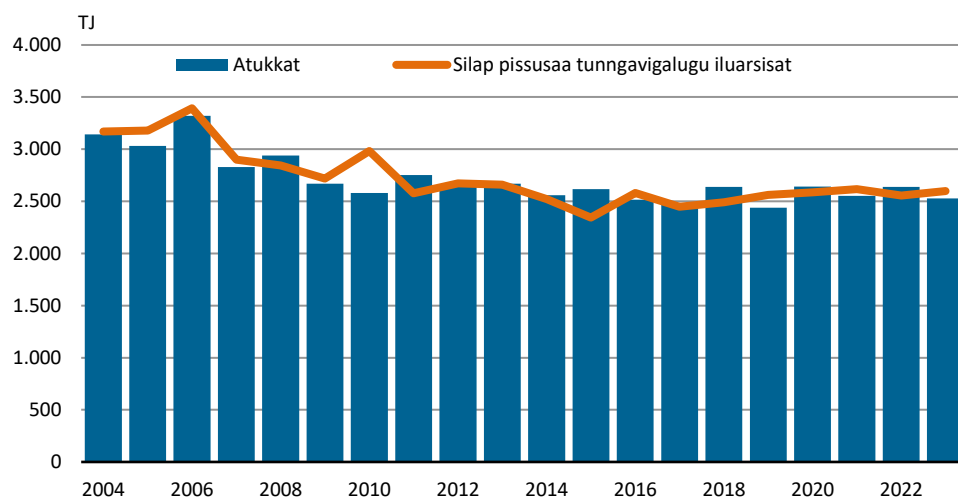
Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

6.4 Angerlarsimaffiit

Angerlarsimaffinni nukissiuutinik atuineq silap pissusaanit sunnerneqarajuttarpoq. 2023-mi sila nalinginnaasumit kissarnerusimasutut oqaatigineqarsinnaavoq, 2022-mi sila nalinginnaasumit nillernerusimasoq.

2023-mi angerlarsimaffinni atuineq tamarmiusoq 2.527 TJ nunami tamarmi atuinermit sanilliullugu 27,4 pct.-iusimalluni. Atuinerit tassaapput pisortaqarfinni innaallagiamik aamma kissamik olia, atorlugu nammineq pilersornermut atukkat, assartuinermit angallassinermullu benzinamik gasoliamillu atuikkat. 2023-mi angerlarsimaffiit silap pissusaa tunngavigalugu iluarsinermit atuinerat 2.599 TJ-usimavoq, ukiup siulianut sanilliullugu 1,7 pct.-imik qaffasinnerusimalluni.

Titartagaq 27. Angerlarsimaffinni nukissiuutinik atuineq

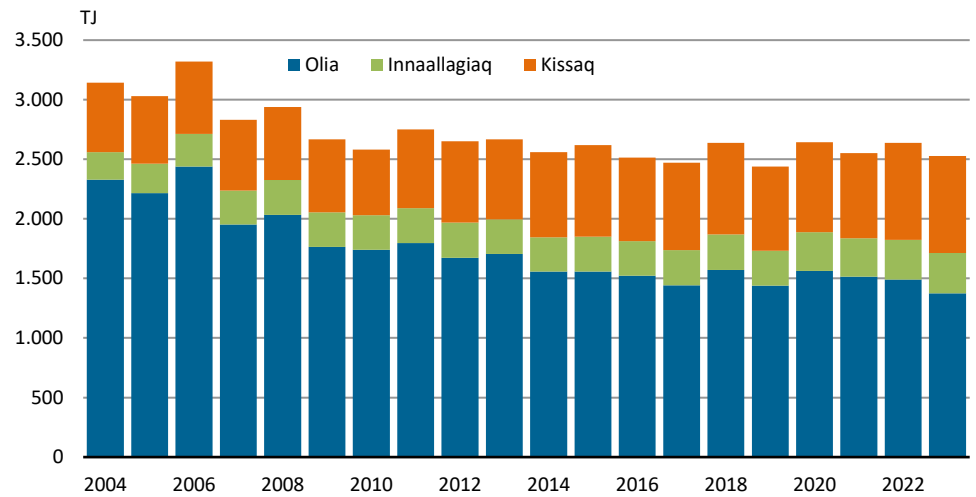

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

2004-mut sanilliullugu angerlarsimaffiit nukissiuutinik atuinerat allangorsimaqaaq. Oliamik atuineq sulii annertuneruvoq, kisianni ukiut ingerlanerini oliamik atuineq annikilluartuaarsimavoq. Tamanna innaallagiat atorlugu kissamik aamma ungasianit kissamik atuilernerq kiisallu angerlarsimaffiit oqorsarluarneruneqartaleneri tamatumunnga pissutaapput. 2004-mi oliamik atuineq 2.328 TJ-usimasoq 2023-mi 1.375 TJ-uvoq, 40,9 pct.-imik apparsimalluni.

2023-mi angerlarsimaffinni innaallagiamik atuineq 338 TJ-uvoq 2004-mi 231 TJ-usimasoq. 2023-mi kissamik atuineq 814 TJ-uvoq 2004-mi 583 TJ-ulluni. 2023-mi angerlarsimaffiit 22.022-iusimapput 2004-mi 20.684-iusut.

Titartagaq 28. Angerlarsimaffiit atuinerat, nukissiuutit suunerinut immikkoortillugit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

Tabel 9. Angerlarsimaffinni nukissiuutinit atuineq tamakkerlugu

	2019	2020	2021	2022	2023
	TJ				
Nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq ...	2.438	2.643	2.552	2.637	2.527
DFA	9	13	11	11	10
Gasolia	1.346	1.475	1.436	1.415	1.299
Petroliu	84	72	66	64	65
LPG	1	1	1	1	1
Innaallagialq	294	327	322	332	338
Kiassarneq	705	755	716	814	814
Atuiffiusunut immikkoortillugit					
Silaannaap pissusaanut naleqqussarluni atukkat					
Nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq ...	2.561	2.587	2.618	2.555	2.599

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN1FIN>

7. Drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq

Drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsinermik naatsorsuinerit nunani tamalaani drivhusgassinik mingutsitsinerup annikilliertortinneqarnera malinnaavigineqarsinnaaqullugu suliarineqartarpoq. 2023-mi Kalaallit Nunaat silap pissusaanut akisussaaffilerneqarsimanngilaq. Taamaakkaluartorli Kalaallit Nunaat pisussaaitaavoq silaannarmik mingutsitsineq pillugu ukiumut FN-imi Silaannaq pillugu isumaqatigiisummut (FN's Klima konvention (UNFCCC)) nalunaarusiortassalluni, silaannarmik drivhusgassinik mingutsitsineq takussaassunnngortissallugu.

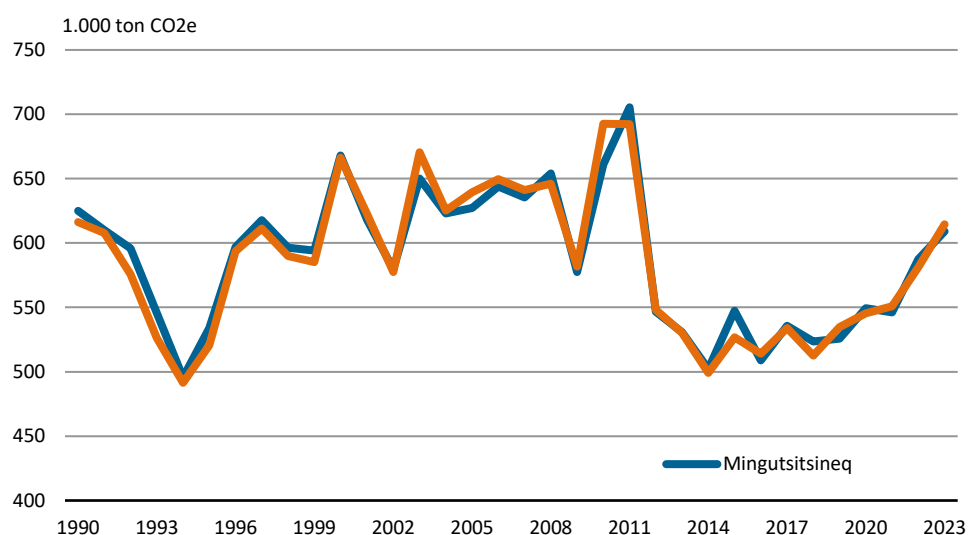
Nukissiuutinit atuinermit allaniillu drivhusgassinik mingutsitsineq, CO₂-mik mingutsitsinertut nalunaarutigineqarnikuupput. Kalaallit Nunaannit silaannarmik mingutsitsineq nalunaarutigineqartarpoq ukunannga pisoq: metan CH₄, lattergassi N₂O, hydroflour-karbonit HFC aamma svovlhexaflouridi SF₆. CO₂-mik mingutsitsinerit tamarmik sanilliullugit (CO₂- ækvivalent) naatsorsorneqarput.

Naatsorsueqqissaartarfiup mingutsitsineq tamarmiusoq aamma mingutsitsineq silap pissusaa tunngavigalugit iluarsisat nalunaarutigineqartarput, silap pissusaa tunngavigalugu iluarsisat ukiumiit ukiumut silap kiassusaa apequtaatillugu suliarineqartarput. Silap pissusaa tunngavigalugu iluarsisat atorlugit tunngaviumik ineriartorneq takuneqarsinnaasarpog.

2023-mi nukissiuutinit atukkanit drivhusgassinik silaannarmi mingutsitsineq 609.117 ton CO₂-ækvivalentiuvoq (sanilliussinerup inerner). 2022-mut sanilliullugu 3,7 pct.-imik qaffasinnerulluni. 1990-imut sanilliullugu nukissiuutinit atukkanit drivhusgassimik silaannarmik mingutsitsineq 2,5 pct.-imik appasinneruvoq. 2023-mi silaannarmik mingutsitsinermi drivhusgassi kuldioxid (CO₂) 605.272 tonsiusimavoq, nukissiuutinit atuinnermit mingutsitsinerup 99,2 pct.-eralugu.

2023-mi silap pissusaa tunngavigalugu iluarsiisoqareerneranit nukissiuutinit atukkat 5,7 pct.-inik qaffassimapput, ukiup siulianut naleqqiullugit.

Titartagaq 29. Nukissiuutinit atuinnermit drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq

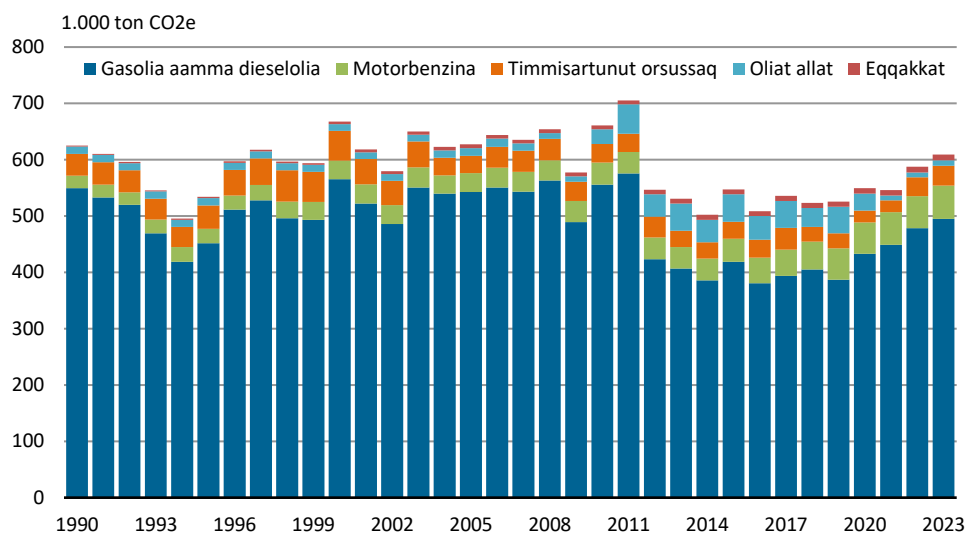
Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN2CO2e>

Ikummatissat assigiinngitsut eqqarsaatigalugit 1990-imiit nukissiuutini atorineqartuni ikummatissat atorineqartut allanngorsimapput. Nukissiuutit ataavartut atorineqalerput, tamannalu pissutaalluni gasoliap atorineqarnera annikillineqarluni.

Nukissiuutininik atuinnerup allanngornera pissutigalugu drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq annikillinngilaq. Kalaallit Nunaanni aningaasaqarneq ineriartoraangat nalinginnaasumik nunap iluanit ikummatissat atorineqarnerat annertusisarpog.

1989-imi eqqakkat ikuallanneranniit kissap atuutsilerner aamma 1993-imi imeq atorlugit nukissiuutit atulernerannit, nukissiuutit atajuartussat annertusiartuinnarput. Nukissiuutininik atuinnerup ineriartornera annertusiartoraluartoq, nukissiuutit ataavartut annertusiartuaarsimanerat pissutigalugu drivhusgassimik mingutsitsineq annertunerulersimannigilaq. Taamaasilluni 1990-imiilli nukissiuutininik atuneq 17 pct.-inik qaffassimagaluartog nukissiuutininik atuinnermit drivhusgassinik mingutsitsineq 2,5 pct.-inik apparsimavoq.

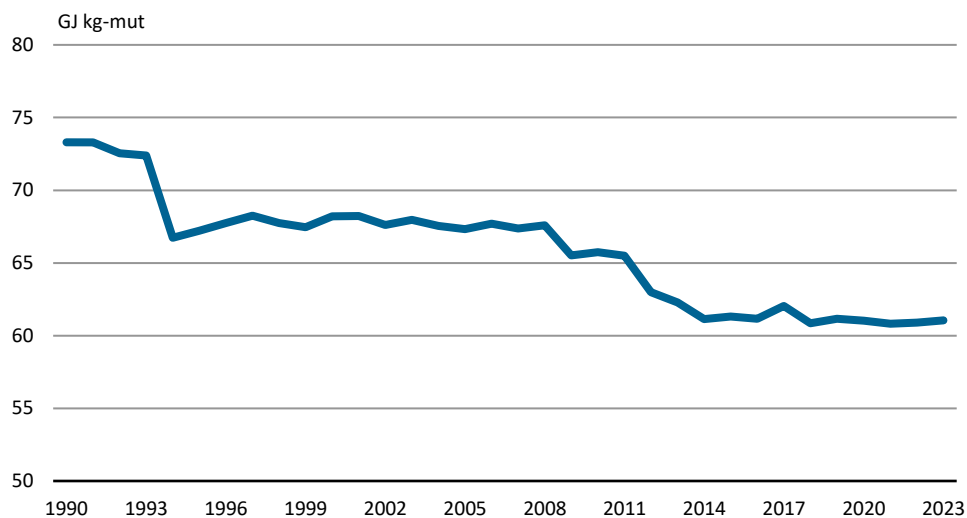
Titartagaq 30. Drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq ikummatissanut mingutsitsisunut immikkoortiterlugit

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN2CO2e>

Nukissiuutinit ikummatissanik atuinerup allanngornera, tassa nunap iluanit ikummatissanit nukissiuutinit atajuartunut atuilernerq pissutaalluni ikummatissanit drivhusgassinik mingutsitsineq annikillivoq. 2023-mi GJ ataasiakkaarlugit 61,1 kg drivhusgassiusimapput 1990-imi 73,3 kg-usimasut. 16,7 pct.-imik appasinnerulluni.

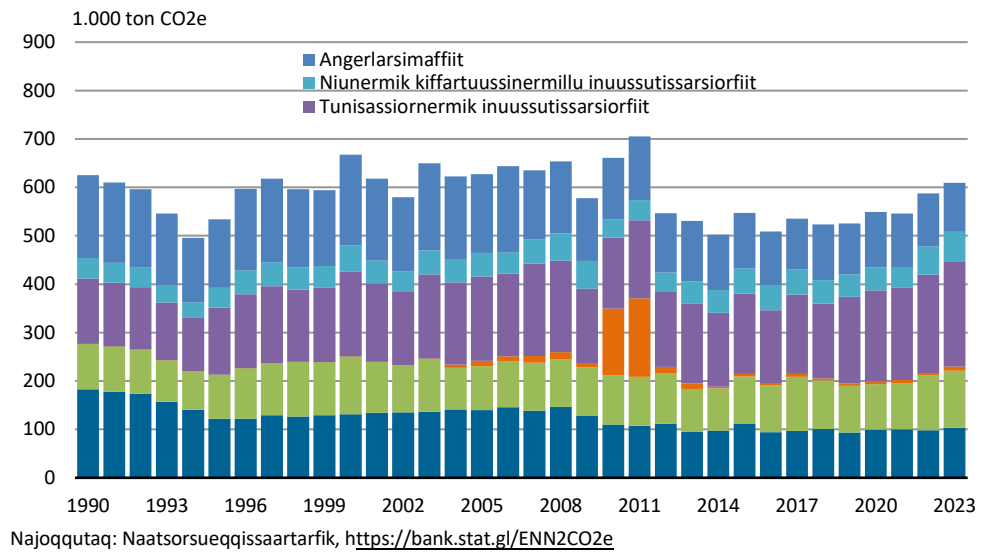
Titartagaq 31. Ikummatissanut atorlugit drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN2CO2e> aamma <https://bank.stat.gl/ENN1ACT>

2023-mi nukissiuutinit atuinernit drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq tamarmiusoq 609.117 tonsiusimavoq CO₂-ækivalent (CO₂-mik sanilliusinermi). Taakkunanga 103.468 tons nukissiornermeersuuvoq, 117.880 tons angallassinermi assartuinermillu, 60.705 tons niuernermit aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiortunit, 100.875 tons angerlarsimaffinit, 217.899 tons inuussutissarsiortunit tunisassiortuni, 8.290 tonsi aatsitassanik piianermit aamma aatsitassanik misissuinermit, aatsitassanik suliaqarneq tunisassiormik inuussutissarsiortunut ilanngunneqarpoq 2010-mut aamma 2011-mut (oliasiornerup nalaani) drivhusgassinik mingutsitsisimanerannut assersuunniarlugit.

Titartagaq 32. Drivhusgassinik silaannarmik mingutsitsineq mingutsitsisunut immikkoortillugu

Tabel 10. Drivhusgasimik silaannarmik mingutsitsineq, nukissiuutinut immikkoortillugit

	1990	2000	2010	2019	2020	2021	2022	2023
1.000 ton CO ₂ -ækvivalent								
Silaannarmik mingutsitsineq tamakkerlugu	624.981	667.868	661.061	525.725	549.402	546.249	587.402	609.117
Silaannarmik mingutsitsineq ikummatissanut mingutsitsisutinut immikkoortillugit	624.981	667.868	661.061	525.725	549.402	546.249	587.402	609.117
Motorbenzin	22.270	32.753	39.016	55.703	55.771	58.465	56.763	58.830
DFA	-	16.848	14.484	12.464	12.477	12.455	11.864	12.430
Gasolia	549.234	548.812	541.420	374.520	420.239	436.223	466.621	482.581
Petroliu	50.177	63.708	51.380	35.006	28.760	28.059	41.163	44.124
Flybenzin	-	-	204	123	22	43	114	90
Fuelolia	-	-	6.589	37.679	21.691	315	-	-
Spildolia	712	719	724	718	719	723	725	726
Igitassat	1.761	4.608	6.977	9.337	9.551	9.765	9.950	10.145
LPG	827	419	267	174	172	201	202	191
Silaannarmik mingutsitsineq atuiiffiusunut mingutsitsisunut immikkoortillugit	624.981	667.868	661.061	525.725	549.402	546.249	587.402	609.117
Nuussinerit (Konverteringssektor)	182.878	131.093	110.241	93.621	99.355	100.054	98.064	103.468
Nukissiuutinit atuiineq tamakkerlugu	442.103	536.775	550.820	432.104	450.047	446.195	489.338	505.649
Assartuineq	94.173	119.660	101.447	96.613	94.067	94.852	113.374	117.880
Nunalerineq aamma aalisarneq	108.136	125.691	111.868	142.961	145.030	146.800	146.089	151.170
Aatsitassarsionerineq aamma aatsitassanik misissueqqissaarneq	3	39	137.690	5.176	5.965	6.971	4.865	8.290
Tunisassiorluni inuussutissarsiorlut	26.516	48.750	34.836	35.306	42.882	43.810	57.428	66.729
Niunermik aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiorlut	42.550	54.343	37.299	46.502	47.557	42.697	58.243	60.705
Angerlarsimaffiit	170.725	188.292	127.680	105.546	114.545	111.065	109.339	100.875

Najoqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN2CO2e>

Tabel 11. Nukissiuutinit atuinernit drivhusgasimik silaannarmik mingutsitsineq, silap pissusaa tunngavigalugu iluarsiinerit

	1990	2000	2010	2019	2020	2021	2022	2023
-----1.000 ton CO ₂ -ækvivalent-----								
Silap pissusaa tunngavigalugu iluarsiinerit tamakkerlugit	619.423	675.027	708.344	551.285	561.172	567.946	597.578	632.166
Silaannarmik mingutsitsineq ikummatissanut mingutsitsissutinut immikkoortillugit	619.423	675.027	708.344	551.285	561.172	567.946	597.578	632.166
Motorbenzin	22.270	32.753	39.016	55.703	55.771	58.465	56.763	58.830
DFA	-	16.787	15.388	12.690	12.384	12.580	11.732	12.552
Gasolia	540.910	547.293	569.145	382.314	416.672	440.394	461.161	487.354
Petroliu	49.756	63.639	53.121	35.412	28.615	28.216	40.985	44.294
Flybenzin	-	-	204	123	22	43	114	90
Fuelolia	-	-	6.589	37.679	21.691	315	-	-
Spildolia	712	719	724	718	719	723	725	726
Igitassat	4.969	13.419	23.867	26.466	25.128	27.006	25.900	28.125
LPG	806	417	292	180	170	203	198	194
Silaannarmik mingutsitsineq atuiiffiusunut mingutsitsisunut immikkoortillugit	616.149	815.841	823.100	666.322	674.068	684.603	716.580	782.067
Nuussinerit (konverteringssektor) ...	181.923	130.958	114.208	94.469	98.976	100.534	97.474	103.983
Nukissiuutinit atuineq tamakkerlugu	434.226	684.883	708.892	571.853	575.091	584.069	619.105	678.084
Assartuineq	94.173	222.485	186.938	193.054	186.865	185.004	204.235	227.424
Nunalerineq aamma aalisarneq	108.136	126.132	112.321	143.453	145.613	147.395	146.697	151.775
Aatsitassarsiorneq aamma aatsitassanik misissueqqissaarneq ...	3	39	137.690	5.176	5.965	6.971	4.865	8.290
Tunisassiorluni inuussutissarsiorlut ...	26.516	95.138	79.370	70.043	78.188	86.692	101.238	124.157
Niuernermik aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiorlut	40.979	53.997	43.538	48.973	46.488	43.876	56.327	62.530
Angerlarsimaffiit	164.419	187.092	149.035	111.154	111.971	114.130	105.744	103.908

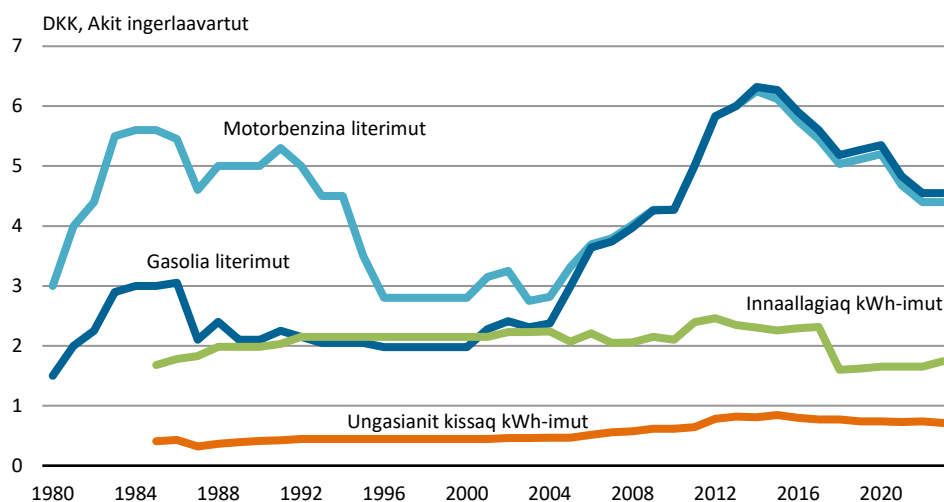
Najoqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENN2CO2e>

8. Nukissiuutit akii

2023-mi agguaqatigiissillugu motorbenzinamut 4,40 kr. literimut atuisunut akigitinneqarpoq ukiup siulianit aki allanngornani taamaaginnarpoq. 2023-mi gasolia ator neqartartoq literimut 4,55 kr.-iuvoq, ukiup siuliani aamma taamatut akeqarpoq. 2011-mi januaarip aallaqqaataaniilli avatangiisinut nukissiuutit akitsuuserneqarmatali akitsuut literimut 0,10 kr.-iusimavoq.

2023-mi kWh-mut 1,74 kr.-inik akeqarsimavoq, 2022-mut sanilliullugu 5,5 pct.-imik qaffassimalluni. Ungasianit kissamut kWh-imut 0,71 kr.-imik akeqarpoq.

Titartagaq 33. Angerlarsimaffinnut nukissiuutit akii (akit ingerlaavartut)

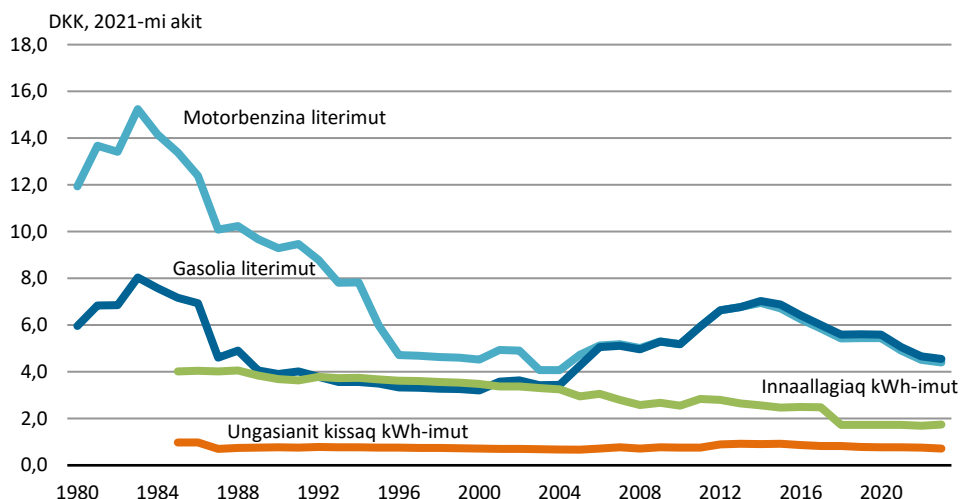
Najoqqutaq: Polaroil aamma Nukissiorfiit

Titartakkami 34-mi 2023-mi angerlarsimaffinni nukissiuutit akii takuneqarsinnaapput, taakku atuisunut akinut naleqqersuutip qaffasissussaanit akit ingerlaavartut peerlugit suliaapput.

2023-mi motorbenzinap akia 2,4 pct.-imik apparpoq 2022-mut sanilliullugu. Piffissami tassani aamma gasoliap akia 2,4 pct.-imik apparpoq.

Akit aalajangersimasut tunngavigalugit benzinap akia ulumikkut qaffasinneruvoq ukiunut 10-15-inut sanilliullugu. 1980-ikkunnilu motorbenzina akisunerusimavoq, taamani 1978-imi oliamik ajalusooujussuarnerup kingunerisaanik oliap akia qaffarujussuaqqasimanera suli sunniteqarsimammat. 1983-imi olia literimut 5,50 kr.-eqarsimavoq, ullutsinni aningaasat nalingi atorlugit 15,20 kr.-iulluni. Taamanikkut biilit literimut atortagaat maanna ator neqartartumit marloriaatingajaavoq. Ukiuni kingullerni benzina akisusimagaluartoq, 1980-ikkunni 1990-ikkunnilu inoqtigiinnut akisunerungaatsiarsimavoq.

Titartagaq 34. Angerlarsimaffinnut nukissiuutit akii (akit aalajangersimasut 2023)

Najoqutaq: Polaroil, Nukissiorfiit aamma Naatsorsueqqissaartarfik

2004-ap naanerani innaallagiamut, imermut kissamullu akit atuisunut assigiipput. 2005-ip aallartinnerani assigiimmik akeqartitsineq taarseriartorneqalerpoq, akit illoqarfimmiit illoqarfimmut aamma nunaqarfimmiit nunaqarfimmut assigiikkunnaarput. Nukissiorfiit qullernut nukissiornermullu atortussamik innaallagiamik akigisaqarnermit isertitaat tamarmiusut tunisaanik agguarlugit, agguarlugit akit nassaarinqarput. Innaallagiasq aamma imeq aalisakkerivinnut atuisunit akikinnerusunngorlugit Nukissiorfimmit akigineqartarput.

9. Nukissiuutinit naatsorsuinerit inernerit 2023

Quppernerti tulliuttuni 2023-mi Kalaallit Nunaanni nukissiuutinit naatsorsuinerit inernerit takuneqarsinnaapput.

Nukissiuutinit naatsorsuinerit inernerini takuneqarsinnaapput nukissiuutit ataasiakkaarlugit pilersuineq, nuussineq aamma atuineq.

Tabel 12. Nukissiuutinit tunisassiorneq aamma nukissiuutinit atuineq 2023

	Katillugit	Gasolia	DFA	Motor- benzin	Fly- benzin	Jet A-1 Petrolu	Fuelolia
				TJ			
- Pingaarnertut pilersuinerit	1.958	-	-	-	-	-	-
- Atoqqiineq	9	-	-	-	-	-	-
- Eqqussuineq	9.713	7.776	169	837	3	806	-
- Avammut tunisineq	-	-	-	-	-	-	-
- Umiarsuarnik orsersuineq	1.290	1.102	-	2	2	183	-
- Atorsinnaanngitsut aamma ledningimit atorsinnaajunnaartut	305	73	-	27	-	8	-
- Quersuarnit ilanngaas	-8	20	-	-32	0	4	-
Nukissiuutinit atukkat katillugit	10.094	6.581	169	839	1	612	-
Nukissiorfiit kiassaateqarfiutigisut aamma kiassaateqarfiit							
- Ikummatissanik atuineq	1.525	1.184	81	-	-	-	-
- Innaallagamik aamma kissamik tunisassiorneq	1.384	-	-	-	-	-	-
- Tunisassiornermi namminneq atugaas ..	107	-	-	-	-	-	-
Imermit nukissiornermut atortoq							
- Innaallagamik tunisassiorneq	1.684	-	-	-	-	-	-
Ikuallaaviit							
- Kissamik eqqakkanit pisumik tunisassiorneq	152	-	-	-	-	-	-
- Siaruarterineri il.il. aannaasat	633	-	-	-	-	-	-
Nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq	9.213	5.398	88	839	1	612	-
- Nukissiuutitut atugassaangitsooq	117	-	-	-	-	-	-
- Aqqusinikkut angallanneq aamma assartuineq	480	301	14	165	-	-	-
- Immakkut angallanneq aamma assartuineq	590	502	2	86	-	-	-
- Silaannakkut angallanneq aamma assartuineq	494	-	-	1	1	491	-
- Illersornissamik suliaqartut angallannerat aamma assartuinerat	55	29	9	2	-	16	-
- Nunalerineq, orpippassualerineq aamma naasulerineq	11	10	-	0	-	0	-
- Aalisarneq	2.083	1.496	-	584	-	1	-
- Aatsitassarsiorneq aamma aatsitassanik misissueqqissaarneq	114	91	1	1	-	21	-
- Suliffeqarfiit pilersitsinernik suliaqartut ..	489	286	0	-	-	0	-
- Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	693	614	8	-	-	2	-
- Niuertunut pilersuineq	138	74	3	-	-	0	-
- Atugassanik pisiniarfiit	426	199	21	-	-	6	-
- Inuit kiffartuussivii	205	109	14	-	-	1	-
- Pisortaqarfiit kiffartuussivii	790	387	7	-	-	8	-
- Angerlarsimaffiit	2.527	1.299	10	-	-	65	-

Malugiuk: Nukissiuutit oqimaaqatigiissaarnerini takuneqarsinnaapput tunisassiorneq, nuussineq aamma nukissiuutinit atuineq.
Najoqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik

Tabeli quppernerup tulliani nangissaaq

Tabel 12 [Nanginnera]. Nukissiuutinit tunisassiorneq aamma nukissiuutinit atuineq 2023

	LPG	Spildolia	Igitassat	Imermit nukissiorneq	El	Ungasianit kiassarneq	Terpentin, smøreolia aamma bitumen
	TJ						
- Pingaarnertut pilersuinerit	-	-	228	1.729	-	-	-
- Atoqqiineq	-	9	-	-	-	-	-
- Eqqussuineq	3	-	-	-	-	-	117
- Avammut tunisineq	-	-	-	-	-	-	-
- Umiarsuarnik orsersuineq	0	-	-	-	-	-	-
- Atorsinnaangitsut aamma ledningimit atorsinnaajunnaartut	-	-	152	45	0	-	-
- Quersuarnit ilanngaasut	-	-	-	-	-	-	-
Nukissiuutinit atukkat katillugit	3	9	76	1.684	0	-	117
Nukissiorfiit kiassaateqarfiutigisut aamma kiassaateqarfiit							
- Ikummatissamik atuineq	-	9	-	-	250	-	-
- Tunisassiorneq	-	-	-	-	372	1.012	-
- Tunisassiornermi namminneq atugaasut ..	-	-	-	-	102	5	-
Imermit nukissiornermut atortoq							
- Innaallagamik tunisassiorneq	-	-	-	-	1.684	-	-
Ikuallaaviit							
- Eqqakkat ikuallanneranniit kissamik tunisassiorneq	-	-	76	-	-	76	-
- Siaruarterinermi il.il. aannaasat	-	-	-	-	380	253	-
Nukissiuutinit atuineq tamarmiusoq	3	-	-	-	879	1.274	117
- Nukissiuutitut atugassaangitsooq	-	-	-	-	-	-	117
- Aqqusinikkut angallanneq aamma assartuineq	0	-	-	-	-	-	-
- Immakkut angallanneq aamma assartuineq	-	-	-	-	-	-	-
- Silaannakkut angallanneq aamma assartuineq	-	-	-	-	-	-	-
- Illersornissamik suliaqartut angallannerat aamma assartuinerat	-	-	-	-	-	-	-
- Nunalerineq, orpippassualerineq aamma naasulerineq	0	-	-	-	0	-	-
- Aalisarneq	0	-	-	-	1	-	-
- Aatsitassarsiorneq aamma aatsitassamik misissueqqissaarneq	0	-	-	-	0	-	-
- Suliffeqarfiit pilersitsinernik suliaqartut ..	0	-	-	-	164	38	-
- Sanaartorneq sanaartorfigissaanerlu	1	-	-	-	44	24	-
- Niuertunut pilersuineq	0	-	-	-	43	17	-
- Atugassamik pisiniarfiit	0	-	-	-	116	84	-
- Inuit kiffartuussivii	0	-	-	-	48	33	-
- Pisortaqaarfiit kiffartuussivii	0	-	-	-	125	264	-
- Angerlarsimaffiit	1	-	-	-	338	814	-

Malugiuk: Nukissiuutit oqimaaqatigiissaarnerini takuneqarsinnaapput tunisassiorneq, nuussineq aamma nukissiuutinit atuineq.

Najoqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik

10. Taaguutit nassuiaataallu

Ikummatissap atorsinnaassusaa

Ikummatissap atornerani nukissiuut atorreqartup annertussusaa.

Nukissiuutiniq atuineq tamakkiisoq

Ikummatissat atorlugit nunanut allanut innaallagiamik niuernermit iluarsiissutitut atorreqartarpoq. Kalaallit Nunaat innaallagiamik nunanut allanut akigisaqarneq ajornera pissutigalugu, nukissiuutiniq atuineq tamakkiisoq aamma nukissiuutiniq atuineq assiipput. Saqqummersitami uani nukissiuutinit atukkat taamaallaat atorreqarput.

Bruttonationalprodukti (BNP)

Bruttonationalprodukti tassaavoq, nunami tunisassiat kiffartuussinerillu nalingisa annertussusaa aatsitassanik ilanngarlugit. Nunap aningaasaqarnerata ineriartornera bruttonationalprodukti atorlugu malinnaavigineqartarpoq, nunap aningaasaqarnera BNP atorlugu malinnaavigineqartarpoq.

Umiarsuarnik timmisartunillu orsersuineq

Umiarsuit timmisartullu tamalaaneersut Kalaallit Nunaata, Savalimmiut Danmarkillu avataanut angalasut orsussanik niuerfigineqarneri. Kalaallit Nunaanni nukissiuutinit atuinerit ilaangillat. Timmisartunik nunanut allanut angalasunut orsersuineq Nukissiuutiniq atuinermit uani saqqummersumi ilanngunneqarput.

CO₂-mik silaannarmut mingutsitsineq

Annerpaamik nukissiuutinit kuldioxidimik (CO₂) mingutsitsineq pisarpoq. Mingutsitsinerli allatigit aamma pisarpoq, ass. plastikkit eqqaavinni ikuallannerini aamma suliffissuarni suliaqarnerit mingutsitsinerit pisarput. Nukissiuuteqarnermik paasissutissani nunap iluaniit ikummatissat atorreqarneri naatsorsuutinit ilanngunneqarput, taakkununnga ilaapput gasolia aamma dieselolia, motorbenzina, petroliu, flaskegasi aamma nunap iluani ikummatissat igitat, nukissiuutitut atorreqartarput.

CO₂-mut sanilliussineq (CO₂-ækvivalenter)

Drivhusgassit assigiinngitsut oqimaalutarnerini ataatsimut uuttuut atorreqartoq. Gassit ataasiakkaarlugit drivhusimut sunniutaat aallaavigalugit oqimaassuserneqartarput. Assersuutigalugu metan (CH₄) CO₂-mut sanilliullugu ukiut 100-t ingerlaneranni 28-eriaamik drivhusimut sunniuteqartarpoq. Lattergasi (N₂O) ukiut 100-it ingerlaneranni 265-eriaamik sunniuteqarnerusartoq, taamaattumillu CO₂-mut sanilliullugu 1 tonni N₂O = 265 tonni. Nukissiuuteqarnermik paasissutissani kuldioxidimik, metanimik aamma lattergasimik mingutsitsineq CO₂-mut sanilliunneqarlutik (CO₂-ækvivalenter) suliarineqarput.

Nukissiuutit imarisaat

Nukissiuutinit tunisassiat imarisaat. Nukissiuutit, innaallagiat aamma ungasianit kissaq oqimaassut **tunnngavigalugu** ikummatissap atorreqarsinnaanera imaluunniit initussusaa tunnngavigalugu naatsorsorneqartarput. Saqqummersitami uani Tera joule (TJ) atorlugu nukissiuutit imarisaat nalunaarsorneqarput.

Siammarterinermit annaasat

Tunisassiornermit aamma nukissiuutinit atukkat tamakkernerisa assigiinngissutaat. Innaallagiap aamma ungasianit kissaq siammarternerani

annaasat tassaapput tunisassiap aamma Nukissiorfiit pisisartunut tunisaasa nikingassutaat.

Drivhusgassit

Drivhusgassi silaannaat ilagivaat, Nunarsuar-meersut kissat aalajangersimasut (langbølget varmestråling) tigusarpai. Imermit aalaq (H₂O), kuldioxid (CO₂), metan (CH₄) aamma lattergassi (N₂O) silaannarsuarmi nalinginnaasuupput pinngortitamit pisut, F-gassinik taaneqartartut (PFC, HFC og SF₆) fluorinik imaqartut suliffissuaqarfinit pinngortinneqartartut. Silaannarsuarmi drivhusgassit drivhusgassip sunniutanut malunniuttarput Nunarsuarlu kissarnerulertittarlugu.

Innaallagiamit kissaq

Imeq atorlugu nukissiorfinit innaallagimit kissaq tunisassiarineqartarpoq. Innaallagiamit kissaq Qaqortumut, Narsamut, Nuummumut, Sisimiunumut aamma Ilulissanumut siammarterneqartarpoq.

Nukissiuutinit atuneq tamakkerlugu

Nukissiuutinit atuneq tamakkerlugu tassaavoq atuisut, tassa suliffeqarfiit namminersortut, pisortat inuussutissarsiutaat aamma angerlasimaffiit atugaat. Nukissiuutit tunisassiornermut, kiffartuussinernut, init kiassarnerinut, qullernut, assartuiner-nut angallannernullu aamma atortunut allanut atorneqartarput. Nukissiuutit atugassaanngitsut, ass. tarngutit, salinernut aamma bitumen aqqusinniorner-nut qaliarsualiorner-nilu atorneqartartut. Atugassanngorlugit suliaqarnermi nuussinernilu nukissiuutini atuneq, nukissiuutinit atuinermut tamakkiisumut ilanngunneqanngilaq. Aqqusinikkut, immakkut, silaannakkut ruujorikkullu assartuiner-mi angallassinermilu nukissiuutit atorneqartut tamarmik angalaassinermut assartuiner-mullu ilanngunneqarput. Taamaasilluni inuussutissarsiortuni angerlarsimaffinilu nukissiuutini atuinermut angallassineq assartuinerlu ilanngunneqanngillat.

Nukissiuutinit naatsorsuinerit inernerit

Nukissiuutit tunisassiarineqartut annertussusaasa inernerit naatsorsorneqartarput. Atorneqarsinnaasunut nassuiaatit = atuiiffusut suuneri naatsorsuusermi tunngavigalugit sularineqartarput. Atorneqarsinnaasut tassaapput: eqqussat aamma tunisassiat inernerat, atukkat inernerit tassaapput atuiiffusut 749-iusut tamarmiullutik inernerit. 749-it tassaapput; nunanut allanut tunisat, annaasat, siammarteriner-mi annaasat, quersuarniititat annertusineri, ilanngussallu 744-ineersut inuussutissarsiutini atorneqarsimasuupput namminerisamillu atugaallutik. Nukissiuutinit naatsorsuinerit inernerit 2004-mit 2023-mut suliaapput sanilliunneqarsinnaallutillu.

Nukissiuutinit tunisassiorneq

Nukissiuutinit tunisassiorneq tamakkerlugu naatsorsorneqartarpoq pingaarnermik nukissiuutit eqqussuiner-nik aamma avammut tunisinernik, nunani allani umiarsuarnik orsersuiner-nik aamma quersuarni allannguiner-nik iluarsisuteqartillugit.

Nukissiuutinit atukkat

Ukiumut qaammatisiutit tunngavigalugit nukissiuutit atorneqartut nalunaarsorneqarsimasut tassaapput nukissiuutinit atukkat.

Ungasianit kiassarneq

Ungasianit kiassarneq imermit kissartumit pisarpoq. Imeq kissartoq ruujorit oqorsarluarneqarsimasut aqutigalugit siammarterneqartarpoq. Ungasianit

kissamik tunisassiorneq kiassaateqarfinit, nukissiuuteqarfinit kiassaatalinnit imaluunniit ikuallaavinnit pisarpoq.

Flaskegassi (LPG)

Kulbrintit propan aamma butan flaskegassini akulerunneqartarput, erngutsini naqinneqarnerminni taakku imermut assingusumik imerpalasunngortarput. Suliffissuarni flaskegassit sanaartornernut, kissaanernit, nerisassiornernit atortutullu atorneqartarput.

Flybenzina

Silaannakkut angallassinermi aamma assartuinermi flybenzina avgas timmisartunut (stempelmotordrevne fly) aamma qulimiguulinnut atorneqartarpoq. Tuluttut aviation gasoline taaguutini ateqaatigaa. Nukissiuutiniik paasissutissani flybenzina atorneqarpoq. Motorbenzinamut sanilliullugu flybenzin nikerarnera annikinneruvoq aamma naqitsinerup annikillinerani (qutsiliartuaartumi timminerme) aalanngortarnera annikinneruvoq.

Tunisassiornermi atuineq/ nammineq atugaq

Nukissiuutiniik tunisassiaq tassaavoq, tunisassiorneq tamakkerlugu aamma ilanngaatisat ilanngaatigereerlugit tunisassiat, nikingassutaat.

Fuelolia

Oliat IFO-30, IFO-180 aamma HFO-380 ataatsimut taaneqartarput fuelolia. Taakku ikummatissaapput kinertut, immakkut assartuineranut aalisariutinullu anginerusunut atorneqartartut.

Gas-/dieselolia

Gasolia aamma dieselolia atorneqarnerminni kissaq qalaffigilertagaat assigiippoq, taakku atuuffii amerlanerpaat assigiipput, taamaattumik nukissiuutiniik paasissutissani ataatsimut nalilersorneqarput.

Niuernerme aamma kiffartuussinermik inuussutissarsiortut

Tassaapput niuertunut tunisassiorfiit, atugassanik pisiniarfiit, inuit kiffartuussivii aamma pisorta qarfiit kiffartuussivii. Pisorta qarfiit kiffartuussivii tassaapput allaffissorneq aamma inuiaqatigiinnut kiffartuussivii aningaasanik iluanaarniarfiunngitsut tassaasut; ilinniartitsineq, paaqqinnittarfiit isumaginniffiusut, peqqinneq, kulturi, eqqagassalerinerit allallu.

Eqqussuineq aamma avammut tunisineq

Eqqussuineq aamma avammut tunisineq nunat akornanni pisarpoq. Danmarki Savalimmiullu nunatut allatut naatsorsuutigineqarput. Taamaasilluni qallunaat suliffeqarfiutaannut Kalaallit Nunaanni akileraartussaataannngitsunut tunisineq avammut tunisinertut nalilernerqarpoq. Suliffeqarfinit tunisineq umiarsuarnik timmisartunillu nunanut allanut ingerlaartunut orsersuinertut isigineqarpoq.

Joule

Nukissiuutinit uuttortaaitut joule atorneqartarpoq, taanna atorlugu ajornanninnerusumik nukissiuutiniik assigiinngitsunik sanilliusisoqarsinnasarpog. Nukissiuutiniik paasissutissani uku atorneqarput: 1 TJ (Tera Joule) = 1.000 GJ (Giga Joule).

Jet A-1

Jet A-1 petroliuvoq silaannakkut angallannermut aamma assartuinnermut atorneqartartoq. Nukissiuutinik paasissutissani Jet A-1 petroliunut allanut ilanngullugu naatsorsorneqarpoq.

Silap pissusaa pillugu isumaqatigiissut

Naalagaaffiit Peqatigiit silap pissusaa pillugu sinaakkusiilluni isumaqatigiissutaa. Silap pissusaa pillugu isumaqatigiissutip silaannarsuarmi inuit pinngortitaata drivhusgassip qaffasissusaata aalaakkaasunnngortinneqarnissaa siunertaraa. Silap pissusaa pillugu isumaqatigiissummut nunat 192-it peqataapput.

Silap pissusaa tunngavigalugu iluarsineq

Silap pissusaa ukiumiit ukiumut nikerartartoq kiassarnermut sunnuteqartarpoq. Ulluni annertussusiliiffiit (graddagetallet), Danmarks Meteorologisk Institutimit (DMI) aalajangiunneqartartoq atorneqartarpoq. Ulluni annertussusiliiffiit (graddagetallet) tassaapput ullut agguaqatigiissillugu 17°C-imit nillernerusut amerlassusaat, 17°C aamma ulloq unnuarlu agguaqatigiissillugu kissap nikingassutaasa assigiinngissusaat. Silap pissusaa tunngavigalugu iluarsineq paasissutissani pineqartuni ataasiakkaani tamani, kiassarnermut nukissiuutini atorneqarpoq. Ukiumi pineqartumi ulluni annertussusiliiffiit (graddage) ukiumi pineqartumi ullunut nalinginnarnut naleqqiunnerisigut pisarpoq. Ukiumi nalinginnaasumi ulluni annertussusiliiffiit (graddage) ukiut 20-it ingerlaneranni agguaqatigiissitsinnermut ilanngunneqartarput.

Nuussineq

Innaallagiamik aamma ungasianit kissamik tunisassiorneq.

Nuussinermi annaasat

Tunisassiornermi atukkat tamaasa ilanngullugit aamma tunisap nikingassutaat.

Kyoto-mi isumaqatigiissut

Naalagaaffiit peqatigiit silap pissusaa isumaqatigiissutaanut Kyoto-mi isumaqatigiissut isumaqatigiissutaavoq. Tassani nunat suliffissuaqarfiusut drivhusgassinik (kuldioxid, metan, nitrogenoxider (lattergas), hydrofluorcarboner, perfluorcarboner aamma svovlhexafluorid) silaannarmik mingutsitsinerat 1990-imut sanilliullugu 5 pct.-imik 2008-miit 2012-imut annikillisinneqarnissaat isumaqatigiissutigineqarpoq. 2002-mi Inatsisartut isumaqatigereerlugit Danmarkimit Kyoto-mi isumaqatigiissut Kalaallit Nunaannut aamma Savalimmiunut atuutsilersinneqarpoq.

Kissaq sinneqartoorut

Inuussutissarsiorfinnit kissaq sinneqartoorut. Ikuallaaviit kissaq sinneqartoorut Nukissiorfinnut akigisarpaat, Nukissiorfiit kissaq ungasianit kissamut aqqut atorlugu siaruartertarpaat. Nukissiuutinut paasissutissanut kissamit sinneqartoorutinit pisoq ikummatissanut atuisunut ilanngunneqarneq ajorpoq, ikummatissaq nioqqutissiatut pingaarnertut inissinneqartarnera pissutaalluni. Namminersortut kissamik ungasianiit pisumik tunisassiornerat nukissiuutinit iluanaarutinit ilanngunneqartarpoq.

Nukissiuutinik pingaarnernik tunisassiorneq

Råoliamik, amaruutissanik aamma naturgasinik kiisalu piujuartussamik nukissiuutinik tunisassiorneq. Kalaallit Nunaanni, imeq atorlugu nukissiuutinit aamma ikuallaavinnit tunisassiorneq annermik ingerlanneqartarpoq.

Inuussutissarsiutit tunisassiortut

Nunalerinermik, piniarnermik, aalisarnermik, aatsitassarsiornermik aamma suliffissuaqarnermik inuussutissarsiortut. Nukissiuutininik paasissutissani Kalaallit Nunaanni Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffik (IIN) tunngavigalugu inuussutissarsiutit suliarineqarput.

Annikillisaasussaatitaaneq

CO₂-mik aniatitsinerup annikillinissaa nunami suliniuteqarnikkut pissaaq, tamanna anguneqassaaq CO₂ -kvotenik pisinikkut imaluunniit CO₂ -mik aningaasaliinikkut, taamaasilluni CO₂ -mik akiitsoqalerluni.

Imminut pilersornerup annertussusaa

Imminut pilersornerup annertussusaa nukissiuutininik paasissutissani, tassaapput nukissiuutit pingaarnerit nukissiuutinit atukkat tamarmiusunut sanilliunneri.

Solari

Solari gasoliamut maani taaguutitut atorpoq. Solar suliffeqarfiuvoq siornatigut gasoliamik akigisaqartartoq. Gasoliamulli taaguutigineqartartoq solari suli atorineqarpoq.

Spildolia

Olia, suliffissuarni aamma nuussinerni atorineqartartoq, nukissiuutininik paasissutissani smøroliamut ilaatinneqarpoq

Angallassineq aamma assartuineq

Angallassineq assartuinerlu tamarmi suliffeqarfiit ataasiakkaat iluanni angallassineq aamma assartuineq minillugu. Aqqusinikkut, immakkut aamma silaannakkut kiisalu illersornissamik suliaqartuni angallanneq aamma assartuinerlu tassani pineqarput.

Kalaallit Nunaata avataaneersunik umiarsuarnik orsersuisarneq

Kalaallit Nunaannit nukissiuutininut nunanit allaneersunit umiarsuarnut timmisartunullu (olia) tunisisarnera, umiarsuit tassaapput sorsuutit aamma aalisariutit. Umiarsuarnut aalisariutinullu Kalaallit Nunaanneersunut tunisineq ilanngunneqanngilaq. Kalaallit Nunaata avataaneersunik umiarsuarnik orsersuisarneq nukissiuutininik atuinermut ilanngunneqanngilaq, nunanut allanut tunisinernut aamma ilaangngilaq.

Aatsitassanik piianeq aamma suliaqarneq

Råoliamik naturgasimillu tunisassiorneq suliaqarnerlu. Kalaallit Nunaanni olianik naturgasimillu aatsitassarsiortoqarpoq. Maanna Kalaallit Nunaanni aatsitassanik piiasoqaranilu suliarinnittoqanngilaq.

Kiassaateqarfiit

Kiassaateqarfiit oliatortut.

Ataavartumik tunngaveqartumik nukissiaq

Ataavartumik tunngaveqartumik nukissiaq tassaavoq; imeq atorlugu nukissiorneq, anorisaatit atorlugit nukissiorneq, seqernup qinngorneri atorlugit nukissiorneq, geotermi, biomasse (halm, skovflis, ikuallaanerit, træpiller, qisunnit igitat, aalisakkanit orsoq aamma eqqakkat arrortinneqarsinnaasut) biogassit, bioethanol, biodiesel aamma varmepumpit.

Ataavartumik tunngaveqartumik nukissiaq il.il.

Nukissiuut ataavartoq eqqakkanik arrortinneqarsinnaanngitsumik ilaqanngitsut.

Oqimaassutsip annertussusia (Vægtfylde)

Imerpalasup oqimaassusaata annertussusaa aamma oqimaassutsip pineqartup 4 graders celsiusimiitsilluni initussusaa, ass. ton/m³.

11. Kalaallit Nunaanni kisitsisit pingaernerit aamma naatsorsuinermit tungaviusut

Tabel 13. Kalaallit Nunaanni nukissiuutinit aamma silaannarmik mingutsitsineq pillugit kisitsisit pingaernerit

	1990	2000	2010	2019	2020	2021	2022	2023
Nukissiuutinit atukkat [TJ]	8.527	9.792	10.056	8.595	9.002	8.982	9.646	9.976
Nukissiuutinit atuneq tamarmiusoq silap pissusaa tungavigalugu iluarsisaq [TJ]	8.451	9.803	10.666	8.867	9.040	9.188	9.668	10.232
Nukissiuutinit atuneq tamakkerlugu [TJ]	6.094	7.392	9.205	7.875	8.254	8.164	8.913	9.213
Innuttaasut ataasiakkaat nukissiuutinit atuinerat [GJ]	153	174	178	153	160	159	170	175
Innuttaasut ataasiakkaat silaannaap pissusaanut naleqqussaarluni nukissiuutinit atuinerat[GJ]	152	174	189	158	160	162	171	180
Innuttaasut ataasiakkaat nukissiuutinit atuinerat [GJ]	110	132	163	140	146	144	157	162
Nukissiuutinit atukkanit nukissiuutip annertussusaa [TJ pr. mio. BNP]	0,89	0,86	0,71	0,56	0,58	0,58
Nukissiuutip annertussusaa, nukissiuutinit atuneq tamarmiusoq silap pissusaa tungavigalugu iluarsisaq [TJ pr. mio. BNP]	0,88	0,86	0,76	0,58	0,59	0,59
Nukissiuutip annertussusaa, nukissiuutinit atuneq tamakkerlugu [TJ pr. mio. BNP]	0,64	0,65	0,65	0,51	0,53	0,53
Imminut pilersornerup annertussusaa [pct.]		7,3	11,0	17,9	18,0	18,1	17,9	17,6
Oliamik atuneq - nukissiuutinit atuinermit annertussusaa [pct.]	100,0	92,7	89,0	82,1	82,0	81,9	82,1	82,4
Ataavartumik tungaveqartumik nukissiaq - nukissiuutinit atuinermit annertussusaa [pct.]	0,0	7,3	11,0	17,9	18,0	18,1	17,9	17,6
Imermit nukissiuuteqarnerup annertussusaa [MW]	30	69	91	91	91	91	91
Ataavartumik tungaveqartumik nukissiaq il.il. - nukissiuutinit atuinermit annertussusaa [pct.]	0,0	7,3	11,0	17,9	18,0	18,1	17,9	17,6
Ataavartumik tungaveqartumik nukissiaq il.il. – nuussinerni atorveqartut annertussusaa (konverteringssektor) [pct.]	30,8	46,8	59,7	59,3	59,0	61,3	58,9
Innaallagialu erngup nukissiuutaanit pisoq - Nukissiorfiit tunisaanut sanilliullugit annertussusaa [pct.]	55,6	65,8	67,3	70,1	69,6	69,7
Silaannarmik mingutsitsineq [1.000 ton CO2-ækvivalenter]	625	668	661	526	550	546	588	609
Silaannarmik mingutsitsineq innuttaasunut ataasiakkaanut immikkoortillugit [ton CO2-ækvivalenter]	11,2	11,9	11,7	9,4	9,7	9,6	10,4	10,7
Silaannarmik mingutsitsineq BNP-mi immikkoortortanut [ton CO2-ækvivalenter pr. mio. BNP]	65,2	58,5	47,0	34,4	35,6	35,2

Nukissiorfiit ataavartumik tungaveqartumik nukissialiap assigisaasalu annertussusaa. Nukissiorfiit imermik nukissiuutit aamma eqqakkanit kissaq atorlugit tunisaat aamma tunisassiaat eqqarsaatigalugit.

Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik, <https://bank.stat.gl/ENNGKEY>

Silaannaap pissusiisa assigiinnginneri tungavigalugit Naatsorsueqqissaartarfimmit periaaseq iluarsaaneqassaaq

Silap pissusaa tungavigalugu iluarsinermit siunertarineqarpoq ukiuni ataasiakkaani silap pissusaa apeqqutaatinnagu nukissiuutinit atuinerup takutinneqarnissaa. Silap pissusaa tungavigalugu iluarsinermit nukissiuutinit atukkat iluarsineqartut tassaapput, silap qanoq innera apeqqutaatillugu inimik kissaernerit.

Iluarsiinerit ullut annertussusiliiffiit (graddage) ukiumut nalinginnaasumut ullut annertussusiliiffinnut (graddage) sanilliugit iluarsisoqartarpoq. Ullut annertussusiliiffiit annertugaangata, ukiunut nalinginnaasunit ukioq nillernerusarpoq, taamaakkaangat nukissiuutinit atuinera tamarmiusoq iluarsivigineqartarpoq appartinneqarluni, ukiumi nalinginnaasumi atuinerup

annertuneruffissaralua ersersinneqassalluni. Ullut annertusiliiffiit ikikkaangata akerlianik nukissiuutinit atuinerit qaffanneqartarput

Ullut annertusiliiffiit ukiunut nalinginnaasunut assigiaarnissaat takorusunneqartarpoq. Siusinnerusukku ukiut nalinginnaasut aalajangersimasuusarsimapput. Silap kissatsinnera malillugu ullut annertusiliiffiit ukiuni arlaqartuni nalinginnaasunit appasinnerusarsimavoq, ukiut ikitsut eqqarsaatigissanngikkaani. Silap kissatsinnera pissutigalugu tamatuminnga iluarsisoqarpoq, maanna ukiut 20-t kingulliit tunngavigalugit naatsorsuisoqartalernikuvoq.

Ullut annertusiiffiit Asiamit aamma Danmarks Meteorologiske Institutimit naatsorsorneqartarput.

2023-mi ikummatissap atorsinnaassusaa, uuttuut aamma CO₂—mik imarisaa

	Vægtfylde ton/m ³	Iikummatissap atorsinnaassusaa GJ/ton	CO ₂ -indhold kg/GJ
Diesel Fuel Arctic (DFA)	0,79	42,90	72,967
Fuelolia	0,96	40,65	77,400
Gas-/dieselolia	0,83	42,90	72,967
Flybenzin	0,71	43,80	70,000
Flaskegas	0,54	46,00	63,100
Motorbenzin	0,74	43,80	69,300
Petroliu / Jet A-1	0,79	43,50	71,900
Petroliu / Jet A-1 (Silaannakku angallanneq aamma assartuineq)	0,79	43,50	71,500
Igitassat	-	10,50	42,500
arrotinneqarsinnaanngitsut			
Mineralsk terpentin	-	43,50	-
Bitumen	-	39,80	-
Smøreolie	-	41,90	-

Najoqqutaq: Vægtfylde (Polaroil). Iikummatissap atorsinnaassusaa (Energistyrelsen aamma Naatsorsueqqissaartarfik). Silaannarmik mingutsitsineq (IPCC Guidelines aamma Naatsorsueqqissaartarfik).

Malugiuk: Eqqakkanut, mineralisk terpentininimut, bitumenimut oliamullu tarngummut oqimaassuseq atorineqanngilaq, taakku tonsinngorlugit ilanngunneqarput.

Naatsorsuinermi malitassat

1 kilo Joule	=	1.000 J
1 Mega Joule	=	1.000 kJ
1 Giga Joule	=	1.000 MJ
1 Tera Joule	=	1.000 GJ
1 Peta Joule	=	1.000 TJ
1 kWh	=	3,6 MJ
1 MWh	=	3,6 GJ
1 GWh	=	3,6 TJ

Silap pissusaa tunngavigalugu iluarsineq

Ukioq	Graddage	
	Ukiumut	Ukioq nalingin- naasoq
2019	6.683	7.038
2020	7.202	7.040
2021	6.843	7.032
2022	7.275	7.036
2023	6.845	7.051

2023 akitsuutit annertussusaat

	Avatangiisinu t akitsuut DKK / Liter	Avatangiisinu t akitsuut DKK / Ton	Avatangiisinu t akitsuut DKK / Nm3
Gas-/dieselolia	0,10	-	-
Petroliu / Jet A-1	0,10	-	-
Fuelolia	-	113,80	-
Motorbenzin	0,10	-	-
Flybenzin	0,10	-	-
Naturgassi	-	-	110,40
Aamarsuit, ujaqqat aamarsuit, koks il.il.	-	73,40	-

Najoqqutaq: Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik

Ilisarnaatinut nassuiaatit

...Paasisutissat pigineqanngillat

.. Paasisutissat tatiginanngitsut ilisarinnilersitsinnaasulluunniit

. Kisitsisitaqarsinnaanngitsut

0 Affaanit mikinerusut

- Nul

* Kisitsisaagallartut imaluunniit missingersuut

Saaffissaq

Lene Baunbæk

E-mail: LEBA@stat.gl

Nukissiuutit

Naatsorsueqqissaartarfik

Postboks 1025 · 3900 Nuuk

Oqar.: +299 34 57 70

www.stat.gl · e-mail: stat@stat.gl

